

ביאור בדרך אפשר

1 בנוסח ה'ידוי' שנאמר בעת ביעור המעשר, בפרשת השבוע, פרשת כי תבוא,
2 מופיעה הבקשה:

3 **הַשְּׂקִיפָה מִמַּעוֹן קְדֹשׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבְרַךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל,**
4 **וּמְדִיק כִּי־ק מוֹ"ח אֲדַמּוּ"ר הַרְבִּי הַרִי"צ,** רבי יוסף

5 יצחק, האדמו"ר השישי בשושלת

6 אדמו"רי חב"ד **בְּמַאֲמָרוֹ דְּבוּר-**

7 **הַמִּתְחִיל** הפותח בפסוק זה²

8 **[שְׁאֲמָרוֹ בְּח"י אֱלוֹל יום**

9 ההולדת של הבעל"ש-טוב מייסד

10 החסידות (בשנת נח"ת) ושל האדמו"ר

11 הזקן מייסד חסידות חב"ד (בשנת

12 קה"ת) **הָרֵאשׁוֹן** בשנה הראשונה

13 **בְּבוֹאוֹ לְאַרְצוֹת-הַבְּרִית בַּפֶּעַם**

14 **הַשְּׁנִיָּה עַל-מְנַת לְדוֹר,** שנת

15 ה'ת"ש (לאחר שבפעם הקודמת שבא

16 לארצות הברית, משלהי שנת תרפ"ט

17 ועד קיץ תר"צ, לא היה זה על מנת

18 (לדור) **וְהַקְבִּיעוֹת דְּח"י אֱלוֹל**

19 **אֲזוּ** באותה שנה, בימי השבוע ה'ת"ה

20 **בְּשַׁבַּת פְּרֻשַׁת תְּבוּא,** כְּכַשְׁנָה

21 **זוֹ** שנת תשכ"ז, שנת אמירת מאמר

22 [זה] והדיוק שבמאמר בפסוק זה הוא

23 **מַה שְׁאֲמָר אֶת עַמְּךָ אֶת**

24 **יִשְׂרָאֵל, הַרִי עִם ה' (עַמְּךָ)**

25 **הֵם יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל הֵם עִם**

26 **ה', וְלָמָּה מְפָרַט שְׁנֵיהֶם** והרי

27 לכאורה זהו כפל לשון מיותר?

28 **כִּן צְרִיף עֵינֶיךָ,** דבר נוסף שיש

29 לדייק בפסוק זה **דְּמַזְהָ שְׁאֲמָר**

30 **אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל (וְלֹא אֶת**

31 **עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל),** היינו שכופל את

32 המילה "את" **מְשַׁמַּע שְׁעַמְּךָ**

33 **וְיִשְׂרָאֵל (בְּפֶסוּק זֶה) הֵם שְׁנֵי**

34 **עֵנִינִים** שונים (המתייחסים לשת

35 בחינות ודרגות שונות בעם ישראל).

36 **וְצְרִיף לְהַבִּין (כְּמוֹ שְׁמַדִּיק**

37 **הַרְבִּי הַרִי"צ בְּהַמַּאֲמָר), הַרִי עֵנֶיךָ דִּישְׂרָאֵל** אותיות "לי ראש"

38 **הוא לְמַעַלָּה מְהֵעֵנֶיךָ דְּעַמְּךָ** והשם "ישראל" מתייחס למעלה ומדריגה

39 גבוהה יותר בבני ישראל מאשר השם "עם" **[וְכַמּוֹכֵן גַּם מְזַה דְּשֵׁם**

ביאור בדרך אפשר

40 **עִם מוֹרָה (לְפַעְמִים) עַל הַיֶּפֶךְ הַשְּׂבֻחָה**³, כדברי המדרש על הפסוק

41 בפרשת בלק "ויחל העם": "כל מקום שנאמר העם לשון גנאי הוא וכל מקום

42 שנאמר ישראל לשון שבח הוא, ויהי העם כמתאווננים, וידבר העם באלוקים

43 ובמשה, ויבכו העם בלילה ההוא, עד אנה ינאצני העם, וירא משה את העם

44 כי פרוע הוא, ויקהל העם על אהרן..."

45 **וְשֵׁם יִשְׂרָאֵל הוּא** שם המורה על

46 מעלתם של בני ישראל וניתן ליעקב

47 **עַל שֵׁם פִּי שְׁרִיתָ עִם אֱלֹקִים**

48 **וְעִם אֲנָשִׁים וַתּוֹכַל**⁴ עניין של

49 ניצחון וגדולה], **וְכֹאֵן מְקַדִּים**

50 **עַמְּךָ לְיִשְׂרָאֵל** ולכאורה הדבר

51 תמוה שהרי יש להקדים את השם

52 המורה על מעלה וחשיבות לפני השם

53 המתיחס לדרגה נמוכה יותר?

54 **(ב) וַיֵּשׁ לְיוֹמָר, דְּהַמְּבֹאֵר**

55 **בְּהַמַּאֲמָר, דְּמַזְהָ שְׁאֲמָר אֶת**

56 **עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל מְשַׁמַּע שְׁהֵם**

57 **שְׁנֵי עֵנִינִים** שונים וכל אחד משני

58 השמות מתייחס לדרגה אחרת בבני

59 ישראל, **מִיּוֹסֵד עַל מַה שְׁאֲמָרוֹ**

60 **רְבוּתֵינוּ ז"ל**⁵ בגמרא **עַל**

61 **הַפֶּסוּק**⁶ בספר שמואל ב' שדור

62 המלך קרע את בגדיו על מות **שְׁאוּל**

63 **וְעַל מוֹת יְהוֹנָתָן בְּנוֹ וְעַל עִם**

64 **ה' וְעַל בֵּית יִשְׂרָאֵל,** "על

65 **עַל" הפסיק העֵנֶיךָ**⁷ וזה לשון

66 הגמרא: "ושמועות הרעות מנלן

67 [שקורעים את הבגד עליהן] דכתיב

68 ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל

69 האנשים אשר אתו ויספרו ויבכו ויצומו

70 עד הערב על שאול ועל יהונתן בנו ועל

71 עם ה' ועל בית ישראל כי נפלו בחרב

72 שאול זה נשיא ונמכאן שקורעים על

73 מות הנשיא] יהונתן זה אב בית דין, על

74 עם ה' ועל בית ישראל אלו שמועות

75 הרעות. אמר ליה רב בר שבת לרב

76 כהנא ואימא עד דהוו כולהו [ונשמא נאמר שקורעים רק אם כל אלה

77 מתרחשים] אמר ליה על על הפסיק העניין להורות שקורעים גם אם אירע

78 אחד מהדברים הללו ולא כולם], וכשם "על" הפסיק העניין כך גם "את"

בס"ד. שבת פרשת תבוא, ח"י אלול ה'תשכ"ז*

1 **הַשְּׂקִיפָה מִמַּעוֹן קְדֹשׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבְרַךְ אֶת**

2 **עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל,** וּמְדִיק כִּי־ק מוֹ"ח

3 **אֲדַמּוּ"ר בְּמַאֲמָרוֹ דְּבוּר-הַמִּתְחִיל זֶה**² **[שְׁאֲמָרוֹ**

4 **בְּח"י אֱלוֹל הָרֵאשׁוֹן בְּבוֹאוֹ לְאַרְצוֹת-הַבְּרִית**

5 **בַּפֶּעַם הַשְּׁנִיָּה עַל-מְנַת לְדוֹר,** וְהַקְבִּיעוֹת דְּח"י

6 **אֱלוֹל אֲזוּ הֵיטָה בְּשַׁבַּת פְּרֻשַׁת תְּבוּא,** כְּכַשְׁנָה [זו]

7 **מַה שְׁאֲמָר אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל, הַרִי עִם ה'**

8 **(עַמְּךָ) הֵם יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל הֵם עִם ה',** וְלָמָּה

9 **מְפָרַט שְׁנֵיהֶם.** כִּן צְרִיף עֵינֶיךָ, דְּמַזְהָ שְׁאֲמָר אֶת

10 **עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל (וְלֹא אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל),** מְשַׁמַּע

11 **שְׁעַמְּךָ וְיִשְׂרָאֵל (בְּפֶסוּק זֶה) הֵם שְׁנֵי עֵנִינִים.**

12 **וְצְרִיף לְהַבִּין (כְּמוֹ שְׁמַדִּיק בְּהַמַּאֲמָר),** הַרִי הַעֵנֶיךָ

13 **דִּישְׂרָאֵל הוּא לְמַעַלָּה מְהֵעֵנֶיךָ דְּעַמְּךָ [וְכַמּוֹכֵן גַּם**

14 **מְזַה דְּשֵׁם עִם מוֹרָה (לְפַעְמִים) עַל הַיֶּפֶךְ**

15 **הַשְּׂבֻחָה**³, **וְשֵׁם יִשְׂרָאֵל הוּא עַל שֵׁם פִּי שְׁרִיתָ עִם**

16 **אֱלֹקִים וְעִם אֲנָשִׁים וַתּוֹכַל**⁴], **וְכֹאֵן מְקַדִּים עַמְּךָ**

17 **לְיִשְׂרָאֵל.**

18 **(ב) וַיֵּשׁ לְיוֹמָר, דְּהַמְּבֹאֵר בְּהַמַּאֲמָר, דְּמַזְהָ**

19 **שְׁאֲמָר אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל מְשַׁמַּע**

20 **שְׁהֵם שְׁנֵי עֵנִינִים, מִיּוֹסֵד עַל מַה שְׁאֲמָרוֹ רְבוּתֵינוּ**

21 **ז"ל**⁵ **עַל הַפֶּסוּק**⁶ **עַל שְׁאוּל וְעַל יְהוֹנָתָן בְּנוֹ וְעַל**

22 **עִם ה' וְעַל בֵּית יִשְׂרָאֵל, "עַל עַל" הַפֶּסֶק**

23 **הַעֵנֶיךָ. וְעַל-פִּי-זֶה יֵשׁ לְהוֹסִיף, שְׁמַהֲתוֹר דִּיאֶת'**

37 **הַרִי עֵנֶיךָ דִּישְׂרָאֵל** אותיות "לי ראש"

38 **הוא לְמַעַלָּה מְהֵעֵנֶיךָ דְּעַמְּךָ** והשם "ישראל" מתייחס למעלה ומדריגה

39 גבוהה יותר בבני ישראל מאשר השם "עם" **[וְכַמּוֹכֵן גַּם מְזַה דְּשֵׁם**

(* המאמר הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א ויצא לאור בקונטרס ח"י אלול - תש"נ. 1) פרשתנו (תבוא) כו, טו. 2) דשנת ה'ש"ת - נדפס בסה"מ ה'ש"ת ע' 155 ואילך. 3) ראה במדבר"ר פ"כ, כג (ההפרש בין "עם" ל"ישראל"). ועם מלשון עוממות - שעזהיה"א רפ"ז. ובכ"מ. 4) וישלח לב, כט. 5) מו"ק כו, א. ולהעיר שגם בהפסוק שבמו"ק שם "ועל עם ה'" - כמו "את עמך", "ועל בית ישראל" - כמו "את ישראל". וראה חדא"ג מהרש"א שם. ואכ"מ. 6) שמואל-ב א, יב. 7) וראה מו"ק שם, אחד על הגויל ואחד על הכתב שנאמר "את המגילה ואת הדברים", ובעיני יעקב לע"י שם "דאת הפסיק הענין כמו תיבת על דלעיל".

ש"פ תבא, ח"י אלול, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

1 הפסיק העניין. וְעַל־פִּי־זֶה שהמקור לחלוקה של "ישראל" ועמך" לשני
 2 ענינים הוא משום ש"את" הוא הפסק (כמו "על") וְשֵׁל הוֹסִיף,
 3 שְׁמֵהִיתוּר ד'אֵת" היינו מכך שלא נכתב "את עמך ישראל" אלא "את
 4 עמך את ישראל" לְמִדִּין לֹא רַק שְׁעַמְךָ וְיִשְׂרָאֵל הֵם שְׁנֵי
 5 עֲנִינִים⁸, אֲלֵא שְׁגַם בּוֹבְרָךְ
 6 אֵת עַמְךָ אֵת יִשְׂרָאֵל הברכה
 7 לשניהם שְׁנֵי עֲנִינִים שונים, בְּרַכָּה
 8 לְעַמְךָ וּבְרַכָּה שׁוֹנָה וּנְבֻדְלָת
 9 לְיִשְׂרָאֵל⁹.
 10 וְצִרְיָה לְהִבִּין הַחִילּוּק הַהִבְדֵּל
 11 שְׁבִין ב' הַבְּרֻכּוֹת, בְּרַכָּה אַחַת
 12 ל"עמך" וּבְרַכָּה נּוֹסֶפֶת ל"ישראל" וְכֵן
 13 צִרְיָה בִּיאור דְּבַר נּוֹסֵף בַּפְּסוּק
 14 וְשֶׁהַבְּרַכָּה לְעַמְךָ הִיא קוֹדֶמֶת
 15 לְהַבְּרַכָּה לְיִשְׂרָאֵל.
 16 (ג) וּלְבָאָר זֶה אֵת הַהִבְדֵּל בֵּין
 17 "עמך" ו"ישראל" וְהַטַּעַם לְהַקְדַּמַּת
 18 "עמך" לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל מְקַדְּמִים הַרְבִּי
 19 הַרְיִי"צ בְּהַמְאָמֵר, דְּאֵיתָא מוֹבָא
 20 ב'יְרוּשָׁלַּיִם¹⁰ בּוֹא וְרָאָה
 21 כְּמָה גְדוֹל כּוֹחַן שֶׁל עוֹשֵׂי
 22 מְצוּהָ, שְׁפָל הַשְּׁקִפָּה
 23 שְׁבַתוּרָה - אַרְוֵרָה, וְזֶה בְּלִשׁוֹן בְּרַכָּה. דְּעַל־יְדֵי
 24 "השקיפה ממעון קדשך" האמור
 25 בַּפְּסוּק זֶה בְּלִשׁוֹן בְּרַכָּה. וְטַעַם
 26 הַדְּבַר הוּא מִשׁוֹם דְּעַל־יְדֵי קִיּוֹם
 27 הַמְצוּת מְהַפְּכִים אֵת הַקְּלָלָה
 28 הַעֲנִיין הַבְּלַת־רְצוּי שִׁב"ה־הַשְּׁקִיפָה"
 29 לְבְּרַכָּה [וּבְהַמְשָׁךְ לְזֶה לַעֲנִיין
 30 הַפִּיכַת הַקְּלָלָה לְבְּרַכָּה בַּפְּסוּק זֶה מְבָאָר
 31 הַרְבִּי הַרְיִי"צ בַּמְאָמֵר אֵת הַפְּסוּק¹¹
 32 הַמְאָמֵר בְּפִרְשַׁת כִּי תֵצֵא אוֹדוֹת הַאִיסוּר
 33 עַל עַמּוֹן וּמוֹאָב לְבוֹא בְּקֹהַל ה' "על"
 34 דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְמוּ אַתְּכֶם בְּלַחַם
 35 וּבִמִּים בְּדֶרֶךְ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאֲשֶׁר
 36 שָׂכַר עֲלֶיךָ [מוֹאָב] אֵת בְּלַעַם...
 37 לְקַלְלֶךָ. וְלֹא אָבָה הַרְבֵּי אֲלֵקִיךָ לְשִׁמְעַע אֶל בְּלַעַם וַיַּהַפֵּךְ הַרְבֵּי
 38 אֲלֵקִיךָ לָךְ אֵת הַקְּלָלָה לְבְּרַכָּה כִּי אָהַבְךָ הַרְבֵּי אֲלֵקִיךָ,

ביאור בדרך אפשר

39 שְׁאוּמֵר כֹּאן הַפְּסוּק ג' פְּעָמִים הַרְבֵּי אֲלֵקִיךָ, כְּדִלְקַמֵּן סְעִיף ד'.
 40 וְלֹא־חֲרִי־זֶה¹² בְּהַמְשָׁךְ הַמְאָמֵר
 41 וְיִשְׂרָאֵל, לְהֵם מִתְכוּוֹן הַפְּסוּק כֹּאן בְּשֵׁנֵי שְׁמוֹת אֱלוֹ דְּיִדְוֵעֵי תוּרָה
 42 וְיִוִּשְׁבֵי אֶהֱל הַעוֹסְקִים בְּתוּרָה הֵם יִשְׂרָאֵל, וְאֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים
 43 שֶׁלֹּא יוֹדְעִים אֵת הַתּוּרָה וְאִינִם עוֹסְקִים
 44 בְּלִמּוּד הַתּוּרָה אַבְל הֵם אֲנָשִׁים
 45 שְׁמִקְיָמִים תּוּרָה וּמְצוּת
 46 בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת מִתּוֹךְ
 47 אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה וְתַמִּימָה הֵם עַם
 48 הַרְבֵּי (עַמְךָ)¹³. וּמְקַדְּמִים עַמְךָ
 49 לְיִשְׂרָאֵל, אֵף שֶׁלְּכַאוּרָה לּוֹמְדֵי תּוּרָה
 50 נְעִלִים מְאֻנְשִׁים פְּשׁוּטִים, וְהִיָּה מְקוֹם
 51 לְהַקְדִּים אֵת "ישראל" ל"עמך" כִּי
 52 גְדוֹל תְּלַמּוּד שְׁמִבְיָא לְיְדֵי
 53 מְעַשָּׂה¹⁴ כְּלוֹמֵר, אֲמַנֵם לְתַלְמוּד יֵשׁ
 54 מַעֲלָה וְחִשְׁבּוֹת גְּדוּלָה אַבְל גְּדוּלְתוֹ
 55 שֶׁל הַלִּמּוּד הִיא שְׁהוּא מְבִיא לְיְדֵי
 56 מַעֲשָׂה, הִינּוּ שְׁבַעֲצֵם הַמַּעֲשָׂה, קִיּוֹם
 57 הַמְצוּת כְּפּוֹעֵל, הוּא הַעֵינִיק וְהַחֲשׁוּב
 58 יוֹתֵר וְעוֹשֵׂי מְצוּהָ דּוּקָא
 59 מְהַפְּכִים אֵת הַקְּלָלָה לְבְּרַכָּה
 60 כְּמוֹבָא לְעִיל מְדַבְרֵי הַיְרוּשָׁלַּיִם, וְנִמְצָא
 61 שֶׁלְעוֹשֵׂי מְצוּוֹה יֵשׁ מַעֲלָה וְיִתְרוֹן עַל
 62 לּוֹמְדֵי תּוּרָה, וְלִכֵּן הַכְּתוּב מְקַדְּמִים
 63 "עמך", הַשֵּׁם שֶׁל הָאֲנָשִׁים הַפְּשׁוּטִים
 64 הַמְקִימִים מְצוּת בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת,
 65 לִפְנֵי "ישראל" הַשֵּׁם שֶׁל לּוֹמְדֵי הַתּוּרָה.
 66 וְיֵשׁ לוֹמֵר, בְּבִיאור הַדְּבָרִים בְּעוֹמֵק
 67 יוֹתֵר שֶׁהַשִּׁכּוֹת הַגְּדוֹל תְּלַמּוּד
 68 שְׁמִבְיָא לְיְדֵי מְעַשָּׂה, לְזֶה
 69 שְׁמִקְדִּים עַמְךָ לְיִשְׂרָאֵל,
 70 וְהַסִּיבָה לִכֵּךְ שֶׁמְאָמֵר חֲכַמֵּינוּ ז"ל
 71 "גְּדוֹל תְּלַמּוּד שְׁמִבְיָא לְיְדֵי מַעֲשָׂה"
 72 הוּא נִימוּק וְהַסְבֵּר לִכֵּךְ בַּפְּסוּק
 73 "הַשְּׁקִיפָה...". "עמך" קוֹדֵם ל"ישראל"
 74 הוּא, כִּי מְזָה שְׁגְדוֹל תְּלַמּוּד
 75 הַסִּיבָה לִכֵּךְ שֵׁשׁ בְּתַלְמוּד גְּדוּלָה
 76 מְבִיא לְיְדֵי מְעַשָּׂה, מוֹכַח שֶׁהַמַּעֲשָׂה הוּא הַעֵינִיק¹⁶ וְבַעֲצֵם

(8) שזה היו יודעים גם באם הי' כתוב "עמך וישראל", וההפסק ד"את" מלמד ש"וברך" קאי על כל אחד בפ"ע, כבמו"ק שם. (9) ועפ"ז יובן שמזכיר כאן ב' ענינים אלה דוקא (אף שבהתחלקות דישאל כמה אופנים, י"ב שבטים; וי"ד הסוגים שבפרשת נצבים; וכיו"ב), כי החילוק דשני ענינים אלה (עמך וישראל) הוא (גם) בהברכה, כבפנים. (10) מעשר שני פ"ה ה"ה. (11) תצא כג, ו. (12) בסוף המאמר (סה"מ ה"ש"ת ע' 160). (13) בתחלת המאמר מפרש "עם הכוונה על הפשוטים שבישראל". ולהעיר, דבהפירוש שבתחלת המאמר אומר "עם הכוונה כו", עם סתם, ובהפירוש שבסיום המאמר "שמקיימים תומ"צ כו" מדויק "עם הוי". (14) קידושין מ, ב. ב"ק יז, א. (15) ולהעיר מהל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ה"ג. ואכ"מ. (16) לקר"ת אחרי כו, ד. סה"מ תרכ"ט ע' יט. תרע"ח ע' קכד. ובכ"מ.

השקיפה ממצון קדשך מן השמים

ביאור בדרך אפשר

1 הוא חשוב יותר מהתלמוד (כאמור לעיל). אלא שְׁזָה בְּלִבְךָ מעלת
 2 המעשה על התלמוד כשלעצמה אינו באור מספיק על זֶה שְׁמַקְדִים
 3 בפסוק זה עֲמָךְ (מְקִימֵי מִצְוֹת) לְיִשְׂרָאֵל (לומְדֵי תוֹרָה),
 4 שְׁהָרִי בְּמֵאמֶר רַז"ל זֶה עֲצָמוּ שממנו למדים שהמעשה עיקר ויש
 5 לו יתרון לגבי התלמוד אוֹמֵר גְּדוֹל
 6 תְּלַמּוּד ובכך חכמינו ז"ל מודגשים
 7 דווקא את מעלת הלימוד ולא את
 8 מעלת המעשה. וְלִכֵּן כיוון שביאור
 9 זה לברו אינו מספיק מוֹסִיף
 10 שְׁעוֹשֵׁי מִצְוָה מְהַפְכִים
 11 הַקְּלָלָה לְבִרְכָה, הִינּוּ שְׁבַעֲנִין
 12 זֶה (דְּהַפִּיכַת קְלָלָה לְבִרְכָה)
 13 מִתְגַּלָּה הַמַּעֲלָה שְׁבַמְעֵשָׂה
 14 לְגַבִּי תְּלַמּוּד באופן יותר נעלה
 15 ויותר מודגש מכפי שהוא במאמר
 16 "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה"
 17 (שגם שם יש ביטוי למעלת המעשה,
 18 אבל יחד עם זה הדגשה על "גדול
 19 תלמוד") ולכן דווקא עושי מצוה (ולא
 20 יודעי ולומדי תורה) הופכים את
 21 הקללה לברכה (על-דִּרְךָ לְעֵתִיד-
 22 לְבֵא שְׁאֵז יִהְיֶה מַעֲשֵׂה
 23 גְּדוֹל¹⁷ ותתגלה מעלת המעשה על
 24 התלמוד (שבזמן הזה היא בהעלם ולכן
 25 כעת "גדול תלמוד") באופן יותר נעלה
 26 ומודגש מאשר באמירה ש"גדול
 27 תלמוד שמביא לידי מעשה"). וְכִיּוֹן
 28 שְׁבַעֲנִין הַשְּׁקִיפָה גו' וּבְרַךְ,
 29 הוּא הַפִּיכַת קְלָלָה לְבִרְכָה
 30 (בַּנְּ"ל מִ'יִרְוֹשֶׁלְמִי", שבכל מקום
 31 הביטוי "השקיפה" מתייחס להיפך
 32 הברכה, וכאן נאמר "השקיפה...
 33 וברך"), לִכֵּן מְקַדֵּים עֲמָךְ עושי
 34 מצוה שבכוחם להפוך קללה לברכה
 35 לְיִשְׂרָאֵל לומדי תורה שאין להם את
 36 הכוח המיוחד שיש לאנשים הפשוטים
 37 מקיימי המצוות.
 38 וְצִרְיָה לְהִבִּין הַשְּׂיִכּוֹת הַפְּנִימִית, על-פי חסידות, דְּהַפִּיכַת קְלָלָה
 39 לְבִרְכָה לְמַעַלְתַּת הַמַּעֲשֵׂה שמשום כך דווקא עושי מצווה מהפכים את
 40 הקללה לברכה?

ביאור בדרך אפשר

41 (ד) וְהִנֵּה לְאַחֲרֵי שְׁמִבְּאָר בְּהַמְאָמַר שְׁעַל-יְדֵי קִיּוֹם הַמִּצְוֹת
 42 מְהַפְכִים קְלָלָה לְבִרְכָה, מְבִיא בְּהַמְאָמַר מַה שְּׁכַתוּב בַּפְּרָשָׁה
 43 כִּי תִצָּא, כְּמוּבָא לְעִיל, וְלֹא אָבָה הוֹי' אֱלֹקֵיךָ לְשַׁמֵּעַ אֶל בְּלַעַם,
 44 וַיִּהְיֶה הוֹי' אֱלֹקֵיךָ לָךְ אֵת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה כִּי אֶהְבֶּךָ הוֹי' אֱלֹקֵיךָ.
 45 וּמִבְּאָר, שְׁבַפְסוּק זֶה
 46 - ג' עֲנִינִים שונים: האחד - שה'
 47 לא רצה לשמוע לבלעם, השני שה'
 48 הפך את הקללה לברכה, והשלישי -
 49 שה' אוהב את בני ישראל. וּבְכָל
 50 אֶחָד מֵהֵם כֵּל שְׁלוֹשֵׁת הַדְּבָרִים
 51 האמורים אוֹמֵר הַכְּתוּב הוֹי' אֱלֹקֵיךָ¹⁸, כפי שממשיך ומפרט.
 52 עֲנִין וְלֹא אָבָה גו' לְשַׁמֵּעַ אֶל
 53 בְּלַעַם, הוּא שְׁהַקְּב"ה אֵינוֹ
 54 רוֹצֵה לְשַׁמּוֹעַ וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ
 55 בְּפוּעַל קְטְרוּגִים עַל יִשְׂרָאֵל.
 56 וְזֶה שְׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ אֵת
 57 הַקְּטְרוּגִים (אף שְׁמַצַּד מִדַּת
 58 הַדִּין יֵשׁ לָהֶם מְקוֹם¹⁹ כִּי אִם
 59 גַּם מַצַּד הַדִּין אֵין לָהֶם מְקוֹם, וְאֵלֶּה הֵם
 60 קְטְרוּגִים רַק מַצַּד הַיִּפְךְ הַקְּדוּשָׁה, מַה
 61 הַפְּלֵא וְמַה הַחִידוּשׁ שֶׁה' לֹא שׁוֹמֵעַ
 62 לְקְטְרוּגִים הַלָּלוּ) הוּא מַצַּד מִדַּת
 63 הַרְחָמִים, הַמְרוּמֹזֶת בְּשֵׁם הוֹי' וְשִׁמְעוֹת
 64 הַכְּתוּב הַיֵּה שֶׁשֵּׁם הוֹי' מִיִּדַּת
 65 הַרְחָמִים גּוֹבֵר (עַל מִדַּת הַדִּין) וְהוֹפֵךְ
 66 לְהִיּוֹת אֱלֹקֵיךָ וְהַקְּטְרוּגִים אֵינֵם
 67 נִשְׁמָעִים.
 68 וְעֲנִין וַיִּהְיֶה לָךְ אֵת הַקְּלָלָה
 69 מַה שְּׁכַבֵּר קִיּוֹם בְּתוֹר "קְלָלָה", הִיפך
 70 הַבְּרִכָּה לְבִרְכָה, הוּא
 71 שְׁזָדוֹנוֹת²⁰ חֲטָאִים שְׁכַבֵּר נַעֲשֶׂה,
 72 וְהִיוּ יְכוּלִים לְהִיּוֹת סִיבָה
 73 לְהִיפֵךְ הַבְּרִכָּה נְהַפְכִים לְזִכְיוֹת²¹
 74 וּמְקוֹר לְבְּרִכָּה [דָּלָא רַק שְׁאֵין
 75 שׁוֹמְעִים לְהַמְקַטְרָגִים שְׁעֲנִין
 76 זֶה הוּא הַתּוֹכֵן שֶׁל הַנוּשָׂא הַרְאִשׁוֹן
 77 בַּפְּסוּק "וְלֹא אָבָה ה' אֱלֹקֵיךָ לְשַׁמּוֹעַ" (אֲבָל הַעֲוֹנוֹת לֹא נִמְחָקוּ
 78 וְעַלּוּלִים לְהַבִּיא לְתוֹצְאוֹת לֹא רְצִיוֹת, הִיפֵךְ הַבְּרִכָּה), אֲלֵא שְׁנַעֲשֵׂה
 79 כְּפֶרֶת הַעֲוֹנוֹת, וְלֹא נִשְׂאָר וְרֹשֶׁם מֵהַדְּבָרִים הַלֵּא-רְצִיוִים וַיִּתְּרָה מִזֶּה,
 80

17) ראה בארוכה ד"ה ועברי דוד תרצ"ט ס"ד (סה"מ תרצ"ט ס"ע 193 ואילך). ד"ה ביום השמיני גו' דזאת חנוכה ה'תשמ"ו ס"ה (תו"מ סה"מ כסלו ע' קצה), ובהנסמן שם הערה 23. 18) ראה גם ד"ה ולא אבה עטר"ת (בסה"מ עטר"ת ע' תרלא ואילך. וראה שם ע' תרמ). 19) שזוהו החידוש דולא אבה לשמוע. - וראה ד"ה ולא אבה גו' בלקו"ת תצא לח, ג ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ב ע' תרמב ואילך. וש"נ. 20) יומא פו, ב. 21) ראה גם לקו"ת שם לט, א. מאמרי אדאמ"צ שם ע' תרסב.

ש"פ תבא, ח"י אלול, ה'תשכ"ו

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁדוֹנוֹת נִהְפְּכִים לְזִכְיוֹת ולכן הקללה הופכת לברכה]. וְאוֹמֵר
 2 כָּאֵן לַעֲנִיין הַפִּיכָה הַקְּלָלָה לְבִרְכָה (הַזְדוּנוֹת לִזְכִּיּוֹת) הַרְוֵי אֶלְקִיךָ פַּעַם
 3 שְׁנֵי־יָדַי שְׁמַמְנֵנוּ נִמְשָׁךְ וְלֹא אָבָה לְשַׁמְעַ לְהִמְקַטְרְגִים
 4 - הוּא הַרְוֵי דְלִתְתָא, דְרַגָּה תַחֲתוּנָה בְּשֵׁם הַרְוֵי וּבְכַדֵי שְׁתַּהֲיָה
 5 כְּפַרְת עֲוֹנוֹת בְּכָלל, וּבְכַרְט תִּיקוֹן
 6 וּכְפַרְת עֲוֹנוֹת בְּרַגָּה גְבוּהָה שֶׁל
 7 הַפִּיכָת זְדוּנוֹת לְזִכְיוֹת, הוּא
 8 עַל־יְדֵי הַמְּשַׁכֵּת גִּילוּי הַרְוֵי
 9 דְלַעֲיִלָא²² דְרַגָּה נַעֲלִית בְּשֵׁם הַרְוֵי,
 10 וְלִכְּן לַעֲנִיין זֶה הַכְּתוּב חֲזוֹר וְאוֹמֵר
 11 "הַרְוֵי אֱלוֹקֶיךָ" פַּעַם נֹוסַפְתָּ.
 12 וְעַנִּין כִּי אֶהְבֵּךְ הַפַּעַם הַשְּׁלִישִׁית
 13 שְׁבָה אוֹמֵר הַפְּסוּק "ה' אֱלוֹקֶיךָ", הוּא
 14 עֲנִיין נַעֲלָה עוֹד יוֹתֵר מֵאִשֶׁר הַתְּגַלּוֹת
 15 "הַרְוֵי דַלְעִילָא" הֵיא הָאֶהְבָּה
 16 הַעֲצָמִית דְהַקְּב"ה לְיִשְׂרָאֵל,
 17 שְׁאִינָה תְלוּיָה וְאִינָה מוֹתֵנִית בְּשֵׁם דְבַר
 18 אֵלָא נּוֹבַעַת מִכָּךְ שִׁיש קֶשֶׁר פְּנִימִי
 19 וְעַצְמִי בִין עַצְמוֹתוֹ וּמְהוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ
 20 בִּירוֹן הוּא וְעַצֵּם מְהוֹתָם שֶׁל בְּנֵי
 21 יִשְׂרָאֵל, וּמִצַּד הָאֶהְבָּה הַעֲצָמִית הוּו
 22 הַקֶּשֶׁר בֵּינֵיהֶם הוּא כֹּזֵה שְׁגָם
 23 בְּהַדְרָגָא שֶׁל אֱלוֹקוֹת דְלַמְעַלָּה
 24 מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת, לַמַּעֲלָה מֵהָאוֹר
 25 הָאֱלוֹקִי כְּפִי שִׁיּוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ מִדְרַגָּה
 26 לְדְרַגָּה בְּצוּרָה הַדְּרַגְתִּית מְסוּדֶרֶת וְכֵל
 27 דְרַגָּה אַחֲרָה בּוֹו שֶׁלְפָנֶיהָ כְּטַבְעוֹת שֶׁל
 28 שְׁלֹשֶׁת, אֵלָא הַכּוּוֹנָה לְאֱלוֹקוֹת
 29 שֶׁלְמַעֲלָה מְכַל הִירִידָה וְהַמְרִידָה
 30 וְהַהֲגַבְלָה הוּו שְׁבָה בְּאֱלוֹקוֹת
 31 שֶׁלְמַעֲלָה מִסֵּדֵר הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת שְׁכּוּ יֵשׁ
 32 חִילוּקֵי דְרַגּוֹת נִגְאָמֵר כִּי אֵךְ עֵשׂוֹ
 33 לְיַעֲקֹב²³, בְּדְרַגָּה הַגְּבוּהָה הוּו שׁוֹם
 34 דְבַר מֵהָעוֹלָמוֹת וְהַנְּבִרָאִים הַתַּחֲתוֹנִים
 35 לֹא תוֹפֵס מְקוֹם הַכֵּל שׁוּיִים, עַד כִּדִּי
 36 שֶׁלֹּא נִיכֵר הַהַבְדֵּל בִּין עֵשׂוֹ לְיַעֲקֹב וְהֵם
 37 נִרְאִים כְּאִחִים דּוּמִים וְשׁוּיִים זֶה לַזֶּה
 38 מְכַל־מְקוֹם גַּם בְּאוֹתָהּ דְרַגָּה נַעֲלִית,
 39 אוֹתוֹ פְּסוּק שְׁאוֹמֵר "אֵךְ עֵשׂוֹ לְיַעֲקֹב", מִמְשִׁיךְ וְאוֹמֵר וְאֶהְבֵּךְ אֵת יַעֲקֹב²³
 40 דְוִקָא וְלֹא אֵת עֵשׂוֹ, וְגַם שֶׁם הַקְּדוּשׁ בִּירוֹן הוּא בּוֹחֵר בְּיַעֲקֹב דּוּוֹק כִּי הַקֶּשֶׁר
 41 שֶׁל הַקְּב"ה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּא פְּנִימִי וְעַצְמִי וְקִיִּים בְּעַצְמוֹתוֹ וּמְהוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ.
 42 וְזָהוּ שֶׁלְעַנִּיין אֶהְבָּה עַצְמִית זֶו נִאֵמֵר הַרְוֵי אֶלְקִיךָ, דְהַגֵּם שְׁבַהֲרֵי

ביאור בדרך אפשר

דְלַעֲיִלָא הַדְּרַגָּה הַנַּעֲלִית שֶׁל שֵׁם הַרְוֵי (אוֹר אֵיין־סוֹף שְׁלַמְעַלָּה
 44 מִהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת) הַכֵּל שְׁוִיין, וּמַעֲלַת יַעֲקֹב עַל עֵשׂוֹ לֹא נִרְאִית וְלֹא נִיכֵרַת
 45 וְלֹא יִכּוּלָה לִהְיוֹת בְּחִירָה בְּיַעֲקֹב מִצַּד הַמַּעֲלוֹת וְהִיתְרוֹנוֹת שֶׁלוֹ, כִּי לְגַבֵּי דְרַגָּה
 46 זֶו שׁוֹם דְבַר לֹא תוֹפֵס מְקוֹם, מְכַל־מְקוֹם עַל־יְדֵי גִילוּי הָאֶהְבָּה
 47 הַעֲצָמִית דְהַקְּב"ה לְיִשְׂרָאֵל
 48 (כִּי אֶהְבֵּךְ בְּאֶהְבָּה עַצְמִית דּוּוֹק),
 49 גַּם הַרְוֵי דְלַעֲיִלָא הוּא אֶלְקִיךָ
 50 (דְיִשְׂרָאֵל) דְוִקָא וְגַם מְצִידוֹ יֵשׁ
 51 אֶהְבָּה עַצְמִית לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל דּוּוֹקָא.
 52 וְלֹא־תִרְיָזָה לְאַחַר הַבִּיאוֹר
 53 בְּשִׁלוֹשַׁת הָעֲנִינִים שְׁבָהֶם נִאֵמֵר "ה'
 54 אֱלוֹקֶיךָ", כְּמַפּוֹרֵט לְעִיל, מְכַבָּר
 55 בְּהַמְאָמְר²⁴ הַטַּעַם שְׁמַקְדִים
 56 הַפְּסוּק כֹּאן עֲמָךְ (מְקִימֵי מִצְוֹת)
 57 לְיִשְׂרָאֵל (לוֹמְדֵי תוֹרָה), כִּי
 58 [גְדוֹל תְּלַמּוּד שְׁמַבִּיא לְיְדֵי
 59 מַעֲשָׂה, וְעוֹשֵׂי מִצְוָה
 60 מְהַפְּכִים אֵת הַקְּלָלָה לְבִרְכָּה
 61 (כְּנ"ל סְעִיף ג' שֶׁם נִתְבָּאֵר מֵהִי
 62 הַמַּעֲלָה שֶׁל עוֹשֵׂי מִצְוֹת עַל לוֹמְדֵי
 63 תוֹרָה).
 64 וְצִרִיךְ לְהַבִּינּוּ, דְלְכַאוּרָה,
 65 כְּכַדֵי לְבָאֵר הַטַּעַם שְׁמַקְדִים
 66 עֲמָךְ לְיִשְׂרָאֵל נוֹגֵעַ רַק
 67 שְׁעוֹשֵׂי מִצְוָה מְהַפְּכִים קְלָלָה
 68 לְבִרְכָּה, וּמִזְזָה שְׁמַקְדִים
 69 בְּהַמְאָמְר (גַּם) הַבִּאוֹר דְג'ֵי
 70 הָעֲנִינִים שְׁכַפְּסוּק וְלֹא אָבָה
 71 גוֹ' לְשַׁמְעַ אֵל בְּלַעַם, מְשַׁמַּע
 72 שְׁזָה כֵל שְׁלוֹשַׁת הַפְּרָטִים שְׁכַפְּסוּק
 73 הַמְשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁלָּהֶם (וְלֹא רַק
 74 הָעֲנִיין שֶׁל "וַיַּהֲפֹךְ ה' אֱלוֹקֶיךָ לְךָ אֵת
 75 הַקְּלָלָה לְבִרְכָּה") מוֹסִיף בִּאוֹר
 76 וְנוֹתֵן טַעַם בְּזָה שְׁמַקְדִים עֲמָךְ
 77 לְיִשְׂרָאֵל וְצִרִיךְ לְהַבִּינּוּ מְדוּעַ בְּאֵמַת
 78 גַּם דְּבָרִים אֵלָה הֵם טַעַם לְהַקְדַּמַת
 79 "עֲמָךְ" לְיִשְׂרָאֵל".
 80 (ה) וַיּוֹכֵן זֶה בְּהַקְדִים מַה
 81 שְׁכַתְּבֵי אֲדַמּוּ"ר מְהַר"ש רַבֵּי שְׁמוּאֵל, הַרְבִּיעִי בְּשׁוֹשְׁלַת אֲדַמּוּ"רֵי חֲב"ד
 82 בְּמַאֲמָרוֹ מֵאֵמֵר חִסְדוֹת שֶׁלוֹ דְבִּירוֹת־הַמְּתַחֲחִיל הַפּוֹתַח בְּפְסוּק
 83 שְׁבַחֵי²⁵ יְרוּשָׁלַיִם אֵת הַרְוֵי הַלְלֵי אֶלְקִיךָ צִיּוֹן (דְשַׁבַּת פְּרִשַׁת
 84 תְּבוּא לְפָנֶי מֵאָה שְׁנָה²⁶ תְּרַכ"ו), דְצִרִיךְ לְהַבִּינּוּ²⁷, הַרְי צִיּוֹן

(22) ראה גם לקו"ת שם (בהביאור) לט, סע"ג ואילך. מאמרי אדהאמ"צ שם ע' תרס ואילך. (23) מלאכי א, ב. (24) בסופו.
 (25) תהלים קמו, יב. (26) משנת אמירת מאמר זה (תשכ"ז) - תרכ"ז (נדפס בסה"מ תרכ"ז ע' שפא ואילך. שם ע' שפו
 ואילך). וראה גם ד"ה זה בסידור עם דא"ח (סב, ג ואילך). יהל אור לתהלים שם (ע' תקעה ואילך).

השקיפה ממעון קדשך מן השמים

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 הוא לְמַעַלָּה במדרגה מִירוּשָׁלַיִם [דְּצִיּוֹן היא הַפְּנִימִיּוּת וִירוּשָׁלַיִם²⁸ והרי הפנימיות נעלית מהחיצונית], וְאַף־עַל־פִּי־כֶן,
 2 3 בִּירוּשָׁלַיִם נֶאֱמַר הַיּוֹי' שהוא השם הנעלה יותר, וּבְצִיּוֹן נֶאֱמַר
 4 אֱלֹקִים ויש להבין הסיבה לזה.
 5 וְהִנֵּה יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים בְּשֵׁם צִיּוֹן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב²⁹ לֵאמֹר
 6 לְצִיּוֹן עָמִי אֶתְהַ. וְעַל־פִּי־זֶה יֵשׁ לֹמֵר, שְׁצִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם
 7 8 שְׁנֵי הַשְּׂמוֹת שֶׁבָּהֶם נִקְרָאת יְרוּשָׁלַיִם
 9 הֵם שְׁתֵּי דְרָגוֹת בְּיִשְׂרָאֵל וּכְמוֹ, "צִיּוֹן" היא דרגה נעלית יותר
 10 11 מִ"ירוּשָׁלַיִם". וְעַל־פִּי מַה שֶׁכְּתוּב בַּמֶּאֱמָר הַנִּזְכָּר שֶׁל הַרְבֵּי מֵהַר־ש'
 12 13 שְׁצִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם שְׁמוֹרְכַת מֵהַמִּלִּים
 14 15 "ירד" (מלשון יראה) ו"שלם" היא יִרְאָה תַּתְּנוּהָ, יִרְאָה
 16 17 ה' בַּמְּדֻרָגָה נְמוּכָה, יֵשׁ לֹמֵר, שְׁצִיּוֹן הַנְּעֻלִית מִ"ירוּשָׁלַיִם" היא
 18 19 יִרְאָה עֵילָאָה³⁰ יִרְאָה עֵלְיוֹנָה, יִרְאָה ה' בַּדְּרָגָה נְעֻלִית.
 20 21 וְיֵשׁ לֹמֵר הַרְמֵז הַיִּרְאָה עֵילָאָה בְּצִיּוֹן, הֵינּוּ כִּי־צִדַּד הַדְּרָגָה
 22 23 הַעֲלִיּוֹנָה בִּירְאָת ה' נִרְמֶזת בִּ"צִיּוֹן", כִּי הַבֵּיטוּל
 24 25 עֵילָאָה שֶׁל הָאָדָם הִירָא אֶת ה' בַּדְּרָגָה נְעֻלִית הוּא בֵּיטוּל
 26 27 בַּמְּצִיאוֹת³¹, בְּרַמָּה כֹּזָאת שֶׁהַמְּצִיאוֹת שֶׁלוֹ לֹא נִחְשַׁבְתּוּ וְכֵאלוֹ
 28 29 אֵינּוּ קִיִּים כֻּלָּם וּבֵיטוּל זֶה "בֵּיטוּל בְּמִצִּיאוֹת" שֶׁהוּא בֵּיטוּל מוּחַלֵּט שֶׁל
 30 31 הַמְּצִיאוֹת וְהֵישִׁיט הַעֲצֻמִּית נִרְמֶזת בְּמֵלֶה צִיּוֹן מְלִשׁוֹן סִימָן, לְהוֹרוֹת
 32 33 שְׂאִינּוּ מְצִיאוֹת לְעֲצֻמּוֹ וְהוּא רַק סִימָן עַל הָאֱלֹקוֹת לְמַעַלָּה.
 34 35 וְזֶה הַפִּירוּשׁ הַפְּנִימִי בַּפְּסוּק כִּי מְצִיּוֹן תַּצֵּא תוֹרָה וְדָבַר ה' מִירוּשָׁלַיִם³², שְׁבְּצִיּוֹן נֶאֱמַר תוֹרָה, וּבִירוּשָׁלַיִם נֶאֱמַר דָּבַר ה', כִּי מֵהַחִילּוּקִים אֶחָד הַהִבְדִּילִים בֵּין יִרְאָה תַּתְּנוּהָ יִרְאָה ה' בַּדְּרָגָה נְעֻלִית עֵילָאָה³¹,
 36 37 38

שְׁיִרְאָה תַּתְּנוּהָ היא יִרְאָה מְגֻדּוּלְתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּבִרְיָאָת וְהַתְּהוּוֹת
 הָעוֹלָמוֹת, כְּלוֹמֵר, יִרְאָה וּפְחָד כֻּלְּפִי גִדּוּלוֹת שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁבֵאַה
 לִידֵי בִיטוּי בְּכֶן שֶׁהוּא בּוֹרָא וּמַהוּוֵה אֶת הָעוֹלָמוֹת (זוֹ יִרְאָה שְׁנֹלְדָה' מֵתוֹךְ
 הַתְּבוֹנָנוֹת בְּגִדּוּלוֹת ה' כִּפִּי שֶׁהִיא נִרְאִית מֵתוֹךְ הַבְּרִיאָה הַמוֹגְבֵּלֶת וְלִכֵּן הִיא
 יִרְאָה בְּמִידָה מוֹגְבֵּלֶת, יַחֲסִית, "יִרְאָה תַּתְּנוּהָ") שֶׁהֵבִיטוּל דְּיִרְאָה זֶה
 הוּא בֵּיטוּל הַיֵּשׁ הֵינּוּ מֵתוֹךְ תַּחֲוֶשָׁה שֶׁל הָאָדָם שֶׁהוּא מְצִיאוֹת
 קִיִּמַת וְהוּא רַק מִבְּטֵל וּמְכַנֵּעַ אֶת הַ"יִּשׁוּת" שֶׁלוֹ. וְיִרְאָה עֵילָאָה
 הִירְאָה הַעֲלִיּוֹנָה הִיא יִרְאָה ה' מְגֻדּוּלְתוֹ וְרוֹמְמוֹתוֹ שֶׁל ה'
 יִתְבַּרְךָ שֶׁלְמַעַלָּה מְעוֹלָמוֹת, דְּכוּלָּא קָמִיָּה כְּלָא חֲשִׁיבִי³³,
 שְׁכוּלָם (כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַנְּבִרָאִים הַעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתְּנוֹנִים) לִגְבוּי נַחֲשָׁבִים
 כְּלָא, כְּאִילוֹ אֵינִים קִיִּימִים כֻּלָּל דְּהֵבִיטוּל שֶׁל הָאָדָם לֵאלֹקוֹת
 שְׁבִירְאָה עֵלְיוֹנָה זֶה שֶׁלֹּא 'עוֹלְדָה' מֵהַתְּבוֹנָנוֹת בְּגִדּוּלוֹת ה' כִּפִּי שֶׁהִיא
 מִשְׁתַּקֶּפֶת מֵתוֹךְ הַבְּרִיאָה אֲלֵא אֲדַרְבָּה, מֵתוֹךְ הַתְּבוֹנָנוֹת אֵיךְ כָּל הַבְּרִיאָה חֹסֶרֶת
 עֵרַךְ לִגְבוּי הוּא בֵּיטוּל בַּמְּצִיאוֹת בֵּיטוּל בְּרַמָּה כֹּזָה שֶׁהוּא לֹא רוֹאֵה
 אֶת עֲצֻמוֹ כְּמִצִּיאוֹת קִיִּמַת אֲלֵא בְּטֵל לְחֻלּוּטִין, כְּאִילוֹ אֵינּוּ קִיִּים.
 וְזֶה מַה שֶׁכְּתוּב³⁴ בַּפְּרָשָׁת וְאֶתְחַנֵּן "כִּי יִשְׁאַלְךָ בְּנִי... מַה הָעֵדוֹת
 וְהַחֻקִּים וְהַמְּשֻׁפְּטִים... וְאִמַּרְתָּ לְבִנְךָ עֲבָדִים הֵינּוּ לְפָרְעָה... וְאִתְּנוּ וְהוֹצִיא
 מִשֶּׁמֶם... וַיִּצְוֵנו ה' לְעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לְיִרְאָה אֶת הַיּוֹי',
 וְהַמְּשֻׁפְּטוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל הַפְּסוּק הִיא שְׁבְּכַדִּי לְבָא לְיִרְאָה
 אֶת הַיּוֹי', יִרְאָה הַקְּשׁוּרָה בְּשֵׁם הוֹי' יִרְאָה עֵילָאָה, יִרְאָה ה' בַּמְּדֻרָגָה
 נְעֻלִית הַבְּאָה עַל־יְדֵי הַרְגֵשׁ הַרוֹמְמוֹת דְּאוֹר אֵינִי־סוֹף
 שֶׁלְמַעַלָּה מְעוֹלָמוֹת, מֵתוֹךְ הַכְּרָה בְּאוֹר הָאֱלֹקִי בְּלִי גְבוּל שֶׁלְמַעַלָּה
 מֵהָעוֹלָמוֹת הַמוֹגְבֵּלִים (וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּעֲצֻמוֹ, עִם הִיּוֹתוֹ בּוֹרָא וּמַהוּוֵה

(27 ראה גם לקו"ת דברים א, ג. 28) מקומות שבהערות הקודמות. וראה ע"ח שער הירח פ"ג. וראה בארוכה לקלוי"צ על מאחז"ל ע' קע ואילך. אגרות-קודש ע' רכה ואילך. (29) ישע"י נא, טז. וראה ירושלמי תענית פ"ד סוף ה"ב. מגילה פ"ג סוף ה"ו. זח"ג לה, א. 30) ראה גם סה"מ תרכ"ז שם (ס"ע שצג) השייכות דציון ליראה עילאה. אלא ששם מבואר שע"י בחינת ציון באים ליראה עילאה. משא"כ בנוגע לירושלים מבואר שם [נוסף לזה שע"י "ודבר ה' מירושלים" באים ליראה תתאה כדלקמן סעיף ו] שגם ירושלים עצמו הוא יראה תתאה (ראה שם ע' שצ). ועפ"ז י"ל שעד"ז הוא בנוגע לציון. 31) ראה תו"מ סה"מ אלול ס"ע רכז ואילך, ובהנסמן שם בהערות. 32) ישע"י ב, ג. 33) ראה זח"א יא, ב. 34) ואתחנן ו, כד.

ש"פ תבא, ח"י אלול, ה'תשכ"ו

ביאור בדרך אפשר

1 העולמות, בעצם הוא נעלה ונשגב מהם), והדרך לבוא ליראה בדרגה זו, מתוך
 2 הכרה ברוממות של האין-סוף שלמעלה מהבריאה הוא על-ידי תורה
 3 ומצוות (החוקים האלה) קיום המצוות בפועל. פי על-ידי
 4 התבוננות שכלית אפְשור להשיג רק האלקות שבעֶרף
 5 העולמות, כי השכל האנושי
 6 המוגבל לא מסוגל לתפוס ולהבין את
 7 מה שאין סוף ובלי גבול, ואם כן
 8 ההתבוננות השכלית לא יכולה
 9 'להוליד' יראת ה' ברמה כזו ובכדי
 10 שיוֹרְגֵש בנפש האדם, עם היותו
 11 מוגבל, הִרוממות דאור אין-
 12 סוף שלמעלה מעולמות, הוא
 13 הַוְקָא על-ידי גילוי מלמעלה
 14 ולא בכוח פעולה של האדם שִנְמַשֵּׁף
 15 ומתגלה למטה ופועל בנפש האדם
 16 על-ידי לימוד התורה וקיום
 17 המצוות מתוך ביטול אלוקות.
 18 וזוהי השיכות דציון הרומות
 19 ליראה עילאה לתורה,
 20 ודירושלים הרומות ליראה תתאה
 21 לְדַבֵּר ה', פי יִרְאָה תַתְּאָה
 22 (ירושלים) היא מדבר ה'
 23 שִמְהִיָה אֵת הָעוֹלָמוֹת, האור
 24 האלוקי שבא לידי גילוי בעשרה
 25 מאמרות שבהם נברא העולם והוא
 26 דיבורו של הקדוש ברוך הוא, כביכול,
 27 כמו שכתוב בְּדַבֵּר ה' שְׁמַיִם
 28 נַעֲשׂוּ³⁵, בריאת השמים (וכך גם
 29 שאר הנבראים) היא על ידי "דבר ה'
 30 ויִרְאָה עֵילָאָה (הנרמות בשם
 31 ציון) היא מגילוי הִרוממות
 32 דאור אין-סוף שלמעלה
 33 מעולמות והוא אור אלוקי למעלה
 34 מהגבלות שלא ירד בצמצום
 35 והתלבשות בתוך הבריאה, האור הכלי-
 36 גבול שִנְמַשֵּׁף על-ידי תורה
 37 ומצוות קיום רצון ה' במעשה בפועל.
 38 ועל-פי-זוה, הדייק של הלשון
 39 בְּהַתְּוֹב שְׁבַחֵי יְרוּשָׁלַיִם אֵת הַוְיָ, הללי אלקיך ציון
 40 (שבירושלים נאמר הוֹי, ובציון אלקים) כך שדווקא בדרגה
 41 הגבוהה יותר, "ציון" נאמר השם שמורה על דרגה נמוכה יותר "אלוקים"
 42 ואילו בדרגה הנמוכה יותר, "ירושלים" נאמר שם הוֹי הנעלה יותר, הוא גם

ביאור בדרך אפשר

43 בְּהַעֲנִין דִּירוּשָׁלַיִם יראה תתאה, ביטול היש וציון יראה עילאה, ביטול
 44 במציאות שְׁבַעֲבוֹדַת הָאָדָם, כפי שהולך ומפרט.
 45 דְהַנָּה יְדוּעֵ³⁶ בתורת החסידות בְּעֵנִין השמות הוֹי וְאַלְקִים,
 46 כל עלמין, האור האלוקי המצומצם
 47 והמוגבל בהתאם לעולמות ולנבראים
 48 ו'ממלא' את העולמות כשם שהנשמה
 49 'ממלאת' את הגוף (אור שְׁבַעֲרָף
 50 הָעוֹלָמוֹת), וְהוֹי הוא אור
 51 הַסּוֹבֵב כל עלמין, אור הכלי-גבול
 52 שלא מתלבש בעולמות ובנבראים אלא
 53 'סובב' ו'מקיף' מעליהם (אור
 54 שְׁלַמְעָלָה מְעוֹלָמוֹת). ומִזָּה
 55 מוֹבֵן, שִׁירָאָה תַתְּאָה שהיא
 56 יראת ה' ש'נולדה' מתוך התבוננות
 57 בענייני העולם שִׁיכַת לְאַלְקִים,
 58 השם של אור הממלא כל עלמין
 59 שמוגבל לפי ערך העולמות. ויִרְאָה
 60 עֵילָאָה שהתבוננות של אדם מוגבל
 61 אין בכוחה לעורר אותה והיא באה
 62 כתוצאה מהתעוררות מלמעלה, שייכת
 63 לְהוֹי השם של אור הסובב כל
 64 עלמין שלא מוגבל בהתאם לעולמות.
 65 וְאִף-עַל-פִּיכּוֹן, בִּירוּשָׁלַיִם
 66 (יִרְאָה תַתְּאָה) נֶאֱמַר הַוְיָ,
 67 וּבְצִיּוֹן (יִרְאָה עֵילָאָה) נֶאֱמַר
 68 אֱלֹקִים ויש להבין מה טעם הדבר,
 69 והרי לכאורה היה ראוי שבשם שרומו
 70 ליראה עילאה, "ציון", יהיה כתוב שם
 71 הוֹי, ובשם שרומו ליראה תתאה,
 72 "ירושלים" יהיה כתוב שם אלוקים?
 73 וּבְאֹר הָעֵילוּי דִּירְאָה
 74 עֵילָאָה (ציון) בְּפִרְטִיּוֹת יוֹתֵר,
 75 ועל פי זה יבואר גם להלן מדוע
 76 ב"ציון" נזכר שם אלוקים דווקא, הללי
 77 אלוקיך ציון, יוֹכֵן בְּהַקְדִים
 78 הַמְּבֹאֵר בְּהַמְאָמֵר דְבוּר-
 79 הַמְּתַחִיל שְׁבַחֵי הַנְּל, לאדמו"ר
 80 מהר"ש, שְׁבַחֵיהֶתְבוֹנְנוֹת
 81 הַמְּבִיאָה לִירְאָה תַתְּאָה (ירושלים) שהיא, כאמור, התבוננות
 82 בגדולת ה' כפי שהיא נראית וניכרת מתוך העולם שְׁנֵי עֲנִינִים³⁷. האחד
 83 - הַהִתְבוֹנְנוֹת בְּגִדּוּלְתוֹ יִתְבַרַךְ שְׁבַחֵיהֶתְבוֹנְנוֹת עֲצָמָה, היינו גדולת
 84 ה' כפי שהיא נראית וניכרת מתוך העולם הֵן בְּהַעֲנִין דְמָה³⁸ רְבוּ

(35) תהלים לג, ו. (36) סהמ"צ להצ"צ סב, א. ובכ"מ. (37) שני הענינים דלקמן - ראה גם תו"א נו, ב. ובכ"מ. אבל בתו"א שם אין מפורש שגם ענין השני (שההתהוות היא רק מבחינת עולם הדיבור) היא ההתבוננות המביאה ליראה תתאה. (38) תהלים קד, כד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 **מַעֲשֵׂיךָ הַיְיָ**, ריבוי נבראים בכמות **וְהֵן בְּהַעֲנִין דְּמַה³⁹ גְּדֹלוֹ**
 2 **מַעֲשֵׂיךָ הַיְיָ**, מעלת הנבראים באיכות, וככל שמרבים להתבונן בדברים
 3 אלו, ניתן להשיג טוב יותר את גדלות ה' ולהתעורר ביראת ה'. והענין השני
 4 של ההתבוננות בעולם המעוררת יראה תתאה - **וְהַהֲתַבּוֹנְנוֹת שֶׁכָּל**
 5 **הַהֲתַהוּוֹת (דְּרִיבּוּי הַנְּבִרָאִים**
 6 בכמות וּגְדֹלֵי הַנְּבִרָאִים באיכות)
 7 **הִיא רַק מִבְּחִינָה הַכִּי אַחֲרוֹנָה**
 8 והכי תחתונה באלוקות. **כְּמוֹ**
 9 **שֶׁפְּתוּב⁴⁰ גְּדוֹל הַיְיָ וּמְהוּלָּל**
 10 **מְאֹד בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ, וְאָמְרוּ**
 11 **רַבּוֹתֵינוּ ז"ל⁴¹ בּוֹהֵר אֵימָתִי**
 12 **הוּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גְּדוֹל בְּאֹפֶן**
 13 **כּוֹה שְׂגוּדוֹתָו גְּלוּיָה וְנִיכְרַת לַעֲנִי**
 14 **הַנְּבִרָאִים כְּשֶׁהוּא פּוֹעֵל וּמַתְּגַלֵּה**
 15 **בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ, הַבְּרִיאָה (כְּפִי**
 16 **שֶׁמִּמְשִׁיךְ וּמִפֶּטֶר) שֶׁגְּדוּלְתוֹ**
 17 **יִתְבַּרְךָ כְּמוֹ שֶׁהִיא מִצַּד-**
 18 **עֲצָמָה לַמַּעֲלָה מֵהַעוֹלָמוֹת הַמּוֹגְבְּלִים**
 19 **הִיא לַמַּעֲלָה מֵהַשְּׁגָתָנוּ, כִּי**
 20 **בְּתוֹר נְבִרָאִים מּוֹגְבְּלִים אֵין בְּכּוֹחָנוּ**
 21 **לְהַבִּין וּלְהַשִּׁיג אֵת מַה שְּׁבִלֵי גְבוּל וְזֶה**
 22 **שֶׁאֲנוּ יוֹדְעִים גְּדוּלְתוֹ יִתְבַּרְךָ**
 23 **עַל-יְדֵי בְּרִיאַת הַעוֹלָמוֹת, וּבִכֵּן**
 24 **יֵשׁ לָנוּ הַשְּׂגָה מְסוּיֶמֶת הוּא כְּמוֹ**
 25 **שֶׁהִיא גְּדוּלַת ה' בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ**
 26 **שֶׁהוּא עוֹלָם הַדִּיבּוּר הַעֲלִיּוֹן,**
 27 **שֶׁהַדִּיבּוּר שֶׁלְמַעֲלָה, כְּבִיכּוֹל, הוּא**
 28 **הָאֲמִצְעִי שֶׁרְכּוּ הָאוֹר הָאֱלוֹקִי יוֹרֵד**
 29 **בְּצִמְצוּם בְּהַתָּאם לַעוֹלָמוֹת. דְּכְמוֹ**
 30 **שֶׁעִיר כְּפֶשׁוּטָה הִיא קִיבּוּץ**
 31 **מְרִיבּוּי בְּתִים בִּיחַד, וּבֵית הוּא**
 32 **מְרִיבּוּי אֲבָנִים בִּיחַד, עַל-דֶּרֶךְ-**
 33 **זֶה הוּא בְּרוּחַנִיּוּת, שְׂאוֹתִיּוֹת**
 34 **נִקְרָאוֹת אֲבָנִים, וְהַתְּבוּת**
 35 **הַמִּילִים שֶׁנַּעֲשׂוֹת מִצִּירּוֹף וְחִיבּוּר**
 36 **שֶׁל כְּמָה אוֹתִיּוֹת בִּיחַד נִקְרָאוֹת**
 37 **בְּתִים [כְּדֹאֵיתָא בְּסִפְרֵי**
 38 **יְצִירָה⁴² שְׁתֵּי אֲבָנִים בּוֹנוֹת**
 39 **שְׁנֵי בְּתִים, שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת מְרִכִּיבּוֹת**
 40 **שְׁתֵּי מִילִים, לְמַשֵּׁל, אוֹתִיּוֹת אֶל-יָךְ**
- ובי"ת מרכיבות את המילים "אב" ו"בא" **שְׁלֹשׁ אֲבָנִים שֶׁשָּׂה בְּתִים**
 שלוש אותיות מרכיבות שש מילים]. **וְעוֹלָם הַדִּבּוּר (בְּכָלְלוֹתוֹ)**
נִקְרָא עִיר אֱלֹקֵינוּ. וְכְמוֹ שֶׁאֲבָנִים [וְכֵן הַבְּתִים וְהָעִיר
שֶׁנַּעֲשִׂים מֵהָאֲבָנִים הַמְּצֻרָפִים יחַד] הֵם דוּמָם, בְּחִינָה הַיּוֹתֵר
אַחֲרוֹנָה שֶׁבְּדוּמָם-צוּמָח-חַי-
מְדַבֵּר, הַדוּמָם הוּא הַסּוּג הַנְּחוּת
 ביותר מבין ארבעת הסוגים הללו
 שמהם מורכבת הבריאה, **עַל-דֶּרֶךְ-**
זֶה הוּא בְּנוֹגֵעַ לְעוֹלָם הַדִּבּוּר
 העליון, האור האלוקי שירד לברוא
 עולמות מוגבלים **שֶׁמִּמֶּנּוּ נִתְהוּוּ**
כָּל הַעוֹלָמוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינָה
הַיּוֹתֵר אַחֲרוֹנָה וְתַתְּחוּנָה
 באלוקות.
וְזֶהוּ הַדִּיּוּק בְּפִסּוּק וְדָבָר ה'
מִירוּשָׁלַיִם, שֶׁדָּבָר ה' הַדִּיבּוּר
 האלוקי **שֶׁמֵּהוּוֶה וּמְחַיֶּה וּמְקַיֵּם**
אֵת כָּל הַנְּבִרָאִים הוּא
מִירוּשָׁלַיִם, עִיר אֱלֹקֵינוּ,
בְּחִינַת דוּמָם, הַבְּחִינָה הָאֲחֻרּוֹנָה
 והתחתונה באלוקות.
וַיֵּשׁ לוֹמַר, דְּהַמְּבֹאֵר
בְּהַמְּאָמַר שֶׁהַהֲתַבּוֹנְנוֹת
הַמְּבִיאָה לִירְאָה תִּתְּאֶה
(ירוּשָׁלַיִם) הִיא (לֹא רַק
בְּהַגְדְּלוֹת שֶׁבְּהַבְּרִיאָה, גְּדוּלוֹת
ה' כְּפִי שֶׁהִיא נִיכְרַת מִתּוֹךְ הַבְּרִיאָה הוּא
עֲצָמָה אֶלָּא גַם) הַתְּבוּנוֹת בְּזֶה
שֶׁהַהֲתַהוּוֹת הִיא רַק מִבְּחִינָה
הַיּוֹתֵר אַחֲרוֹנָה, וְגַם הַהֲתַבּוֹנְנוֹת
בוֹה מְעוֹרְרַת אֵת הִירְאָה (אִף שֶׁלְכַאוּרָה
בְּכֵךְ הָאָדָם מִתְּקַשֵּׁר בְּבַחֲנֵיהָ נִמּוּכָה
בְּאֱלוֹקוֹת) הוּא, כִּי יְרוּשָׁלַיִם
הוּא אוֹתִיּוֹת יְרָאָה שְׁלֵם⁴³,
לְהוֹרוֹת שְׁמִדוּבָר עַל שְׁלֵמוֹת
הִירְאָה⁴⁴. וּבְכַדֵּי שֶׁהִירְאָה
(הַבִּיטוּל שֶׁל הָאָדָם לְאֱלוֹקוֹת)
תְּהִיָּה בְּשֵׁלְמוֹת, הוּא עַל-יְדֵי

(39 שם צב, ו. 40) שם מח, ב. (41 ראה זהר ח"ג ה, א. 42) פ"ד מ"ב. (43) תוד"ה הר - תענית טז, א, מ"ב פנ"ו, י.
 (44) ראה גם ד"ה א"ר אושעיא כו' צדקת פרוזנו כו' תרכ"ז (סה"מ תרכ"ז ע' של). ד"ה הנ"ל תשל"ט ס"ד (תו"מ סה"מ
 כסלו ע' עה), ובהנסמן שם הערה 31.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 **ההתבוננות שהנבראים** כולם עם כל גדולתם ומעלתם **אינם**
 2 **תופסים מקום** 45 אלא בטלים לאלוקות.
 3 **וזהו הקשר דשני הפירושים (הענינים) פירושים** שנתבארו
 4 לעיל – הפירוש האחד **שפירושים הוא עולם הדבור** שבאמצעותו
 5 נברא העולם, והפירוש השני –
 6 **ושפירושים היא שלמות**
 7 **היראה** - **שעל ידי**
 8 **ההתבוננות בודבר ה'**
 9 **מירושים,** לפי הפירוש הראשון
 10 **שהתהוות כל העולמות היא**
 11 **(רק) מבחינת ירושים (עיר,**
 12 **עולם הדבור) שהיא בחינת**
 13 **דומם לגבי המדרגות**
 14 **שלמעלה ממנה,** כמבואר לעיל
 15 לענין האותיות, **על ידי זה יבוא**
 16 האדם **לשלמות היראה,**
 17 "ירושלים", לפי הפירוש השני.
 18 **אלא שאף על פי כן נכלל זה ביראה תתאה,**
 19 **כי עיקר ההתבוננות שלו הוא בהאלקות**
 20 **שבערך העולמות, ולכן גם פשמתבונן שהוא רק**
 21 **בחינת דומם, אין נרגש בו (כל-כף) הרומומות**
 22 **דאור אין-סוף שלמעלה מעולמות שכולא קמיה**
 23 **כלא חשיב** 46. **ומנה מוכן, דזה שיראה עלאה**
 24 **היא מהרומומות דאור אין-סוף שלמעלה**
 25 **מעולמות, הכונה בזה היא שנגש אצלו ענין**
 26 **זה עצמו. ועל פי זה צריך להבין עוד יותר מה**
 27 **שגבי ציון (יראה עלאה) נאמר אלקים** 47.
 28 **ז) ומבאר בהמאמר דבור-המתחיל שבחי הנ"ל**
 29 **דהטעם על מה שכתוב הללי**
 30 **אלקיך ציון, מבאר הכתוב**
 31 **עצמו (בפסוק שלאחר-זה**
 32 **הפסוק הבא בפרק זה בתהילים) פי**
 33 **חזק בריחי שעריך גו', כפי**
 34 **שממשיך ומבאר.**
 35 **והענין הוא דאיתא מובא**
 36 **במשנה 49 בפינן אותו (לכן**
 37 **עיר) לבנות לעיר, חומה**
 38 **ודלמים ובריח כלומר שכל אחד**
 39 **מתושבי העיר חייב להשתתף בהוצאות**
 40 **בניית חומה, דלתות ובריח כדי לנעול**
 41 **את העיר ולשמור עליה. דחומה היא בכדי להגן מן השונא שלא**
 42 **יפנס בעיר. ובכדי שיוכלו בני העיר לצאת מהעיר החוצה**

45 ראה גם סה"מ תרס"ה ע' רג וסה"מ ה'תש"ח ע' 140, שבהתבוננות דיראה תתאה נכללת גם ההתבוננות שהנבראים "אינם תופסים מקום לגבי אלקות". אבל שם מדובר שאינם תופסים מקום לגבי האור המהווה אותם, דלגבי אור זה "א"א לומר שאין העולמות תופסים מקום כלל". ולכן הוא בכלל יראה תתאה, כמפורש בסה"מ שם. משא"כ בההתבוננות שבחינת "עיר אלקינו" היא רק בחינת דומם*, נרגש העדר תפיסת מקום דהנבראים לגבי האור שלמעלה מעולמות. 46 ראה ער"ז המשך תער"ב ח"א פ' ק"נ (ע' רצה). 47 ומ"ש שבחי ירושלים את הוי', יש לומר שזהו לפי שבשלימות היראה (ירושלים) נרגש באופן כללי עכ"פ האור שלמעלה מעולמות, כנ"ל בפנים. 48 וכ"ה בסידור וביהל אור שבעה ע"ב. 49 ב"ב ז, ב.

(* ובפרט ש"עיר אלקינו" הוא המקור שממנו נמשך הדיבור המהווה ("ודבר ה' מירושלים") ואעפ"כ הוא רק בחינת דומם.

השקיפה ממעון קדשך מן השמים

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְלִבָּא מִבְּחוּץ לַחוּץ הָעִיר, עוֹשִׂים פֶּתַח וְדֹלֶת בַּחוּמָה. וְעוֹשִׂים
 2 בְּרִיחִים לְדֹלֶת, כְּדִי שֶׁתְּהִי נְעוּלָה בְּכַדֵּי שְׂלָא יִכְנָסוּ לְעִיר אַנְשֵׁים
 3 זֵרִים רַק אֵלָּא אֵלֶּה הָרְאוּיִים לִיכְנָס. וְעַל-דֶּרֶךְ-זֶה הוּא
 4 לְמַעְלָה, בִּאלוּקוֹת דְּעֲנִין הַבְּרִיחִים הַמְּגִבִּילִים אֶת הַכְּנִיסָה לְעִיר,
 5 בְּנִמְשָׁל, לְמַעְלָה בִּאלוּקוֹת, הוּא
 6 הַגְּבוּרוֹת דְּשֵׁם אֱלֹקִים 1
 7 שְׁמִגְבִּילִים אֶת הַשֹּׁפֵעַ, 2
 8 וְהַגְּבִילָה הוּוּ נְחוּצָה שְׂלָא יוֹמַשֵּׁף 3
 9 מִמֶּנּוּ יִנְקָה וְהַשֹּׁפֵעַ לְחִיצוֹנִים 4
 10 כּוֹחוֹת שֶׁמְחוּץ לְצַד הַקְּדוּשָׁה שְׁבוּרָךְ 5
 11 כֻּלָּל מְקַבְּלִים חַיּוֹת מוֹעֲטַת בִּיחוּר 6
 12 וּמְעוֹנִינִים לְקַבֵּל תּוֹסַפַּת שֹׁפֵעַ וְחַיּוֹת. 7
 13 וְזֶהוּ הַלְּלִי אֱלֹקֶיךָ צִיּוֹן 8
 14 (וְהַטַּעַם שְׁנֹאמַר כֵּן שֵׁם 9
 15 אֱלֹקִים, בְּשִׂיכוֹת ל"צִיּוֹן" אִף שֶׁהִיא 10
 16 מְדֻרָגָה נְעִלִית שֶׁלְּכַאוּרָה שִׂיכַת יוֹתֵר 11
 17 לְשֵׁם הוִי' הוּא) כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי 12
 18 שְׁעָרֶיךָ, שְׁבָצִיּוֹן הוּא הַמְּשַׁכֵּת 13
 19 אֹרֵךְ אֵינֶן-סוֹף שְׁלִמְעֵלָה 14
 20 מֵהַשְׁתַּלְּשׁוּת (פּנ"ל), דְּלִגְבֵי אֹרֵךְ 15
 21 אֹרֵךְ זֶה הַפֶּלַע שְׁוִיץ, כִּי כֻלָּ 16
 22 הָעוֹלָמוֹת וְהַנְּבִרָאִים הַתְּחַתּוּנִים לֹא 17
 23 תּוֹפְסִים מְקוּם, וְכִיּוֹן שֶׁחֹל שׁוֹן 18
 24 וְהַהִבְדֵּל בֵּין צַד הַקְּדוּשָׁה ל"חִיצוֹנִים" 19
 25 לֹא בְּרוּר וּמְדֻרָשׁ, יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שֶׁתְּהִיָּה 20
 26 יִנְקָה לְחִיצוֹנִים וְלִכְּנֵן צָרִיךְ 21
 27 לְהַגְּבוּרוֹת דְּשֵׁם אֱלֹקִים כְּדִי 22
 28 לְהַגְּבִיל הַשֹּׁפֵעַ שְׁנֹמַשֵּׁף מְאוּר 23
 29 זֶה, שְׂלָא יִנְקוּ הַחִיצוֹנִים. 24
 30 וְעַל-דֶּרֶךְ מֵהַשְׁתַּלְּשׁוּת וְלֹאמֹר 25
 31 לְצִיּוֹן עַמִּי אֲתָהּ, וְגַם עַל כֵּךְ 26
 32 נִשְׁאַלָה הַשְּׂאֵלָה לְעִיל מְדוּעַ בְּשִׂיכוֹת 27
 33 ל"צִיּוֹן" שֶׁהִיא מְדֻרָגָה גְּבוּהָה נֹאמֹר 28
 34 "עַמִּי" שֶׁהוּא שֵׁם שֶׁלְּפַעֲמִים מִתִּיחַס 29
 35 לְהִיפֵךְ הַשֶּׁבַח, אֵלָּא כּוֹנֵנַת הַפְּסוּק הִיא 30
 36 שֶׁהַשֹּׁפֵעַ מִבְּחִינַת צִיּוֹן 31
 37 תְּהִיָּה רַק לְעַמִּי, לְיִשְׂרָאֵל וְלֹא 32
 38 לְאוֹמוֹת הָעוֹלָם, הִיפֵךְ הַקְּדוּשָׁה. 33
 39 וְזֶהוּ שְׁמִמְשִׁיף הַכְּתוּב לְאַחֵר 34
 40 "כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ" בְּרַךְ בְּנִיךְ 35
 41 בְּקַרְבֶּךָ, שֶׁהַבְּרָכָה וְהַשֹּׁפֵעַ 36
 42 תְּהִיָּה רַק לְבְּנֵיךָ, לְיִשְׂרָאֵל. 37
 43 וּמִמְשִׁיף בְּהַמְּאָמֵר, שְׁעֲנִין זֶה 38
 44 שֶׁל הַשְּׂמִירָה מִפְּנֵי הַשֹּׁפֵעַ חַיּוֹת מִצַּד הַקְּדוּשָׁה לְחִיצוֹנִים נְעִשָׂה עַל-יְדֵי גו'. וּמִבְּאֵר 53, דְּשִׁלַּג הוּא בְּחִינַת לְבוּשָׁה פְּתֻלַּג תְּרוּרָה 54, וְצָמֵר

(50 ר"פ שופטים. 51) תהלים קמז, יד. 52) שם, טז. 53) וראה גם לקו"ת דברים א, ד. סידור עם דא"ח ד"ה הנותן שלג כצמר (סג, ב ואילך). 54) דניאל ז, ט.

ביאור בדרך אפשר

1 במחזה של דניאל בחלום נאמר שראה את "עתיק יומין", הקדוש ברוך הוא,
 2 כשלוש כשג לבן וְצִמְרָה הוּא בְּחֵינַת שְׁעַר רְאִישָׁה פְּעֻמָּר
 3 נְקָא⁵⁵ כנאמר בהמשך אותו מראה, שער ראשו כצמר נקי. וְזֶהוּ⁵⁵ מַה
 4 שְׁפָתוֹב⁵⁶ אִם יְהִי חֲטָאִיכֶם פְּשָׁנִים אַדוּמִים פְּשָׁלְג יִלְבִּינוּ,
 5 יהפכו להיות לבנים אִם יֵאָדִימו
 6 כְּתוֹלַע פְּצָמָר יְהִי, וההבדל בין
 7 האדמיות של "כשנים" לאדמיות
 8 של התולעת הוא שְׁנֵי הוּא חוּט
 9 שְׁמַלְכַתְחִילָה, מצד מהותו, הוא בצבע
 10 לָבָן אֶלָּא שְׁנֻצְבַע בגלל החטא
 11 פְּצָבַע אָדוּם, הֵינּוּ שְׁהַפְּגָם
 12 הוּא רַק בְּהִלְבוּשִׁים, היינו פגם
 13 חיצוני בלבד וְהַתְּקוּן דְּפָגָם זֶה
 14 שאינו חמור כל כך הוּא עַל-יְדֵי
 15 בְּחֵינַת לְבוּשָׁה פְּתֻלְג חָזָר שְׁכָן
 16 פָּגַם בְּלבוּשִׁים נתקן על ידי תיקון
 17 בְּלבוּשִׁים, ולבוש לבן, נקי וטהור
 18 מִפְּגָמִים, הוא התיקון לפגם שנפעל על
 19 ידי צביעת הלבן באדום מחמת החטא.
 20 וְתוֹלַע הוּא אָדוּם בְּעֵצִים, מצד
 21 מהותו, הֵינּוּ שֶׁהַחַטָּא הוּא חָמוֹר
 22 ביותר, עד כדי כך שְׁהַפְּגָם הַגִּיעַ
 23 נָעַד וּפָגַע בְּעֵצִים הַנְּפֹשׁ, ובכדי
 24 לְתַקֵּן פָּגָם חָמוֹר זֶה הוּא עַל-
 25 יְדֵי בְּחֵינַת צִמְרָה, שעליה נאמר
 26 בַּפְּסוּק שְׁעַר רְאִישָׁה פְּעֻמָּר נְקָא,
 27 שער ראשו כצמר נקי דְּשְׁעַר רְאִישָׁה
 28 הֵם הַמְּשֻׁכּוֹת של התעוררות
 29 לתיקון הפגם על ידי תשובה
 30 והתקרבות לאלוקות שנובעות מְעֵצִים
 31 הַנְּפֹשׁ⁵⁷, כְּמוֹ שְׂרׁוּאִים
 32 בגשמיות, שְׁפִשְׁמוֹשְׁכִין אָדָם
 33 בְּשַׁעֲרוֹת רֵאשׁוֹ נִמְשָׁף כָּל
 34 הַגּוּף הרי שהשער (אף שהוא עצמו
 35 איננו חלק מאברי הגוף) קשור
 36 בעצמות האדם. וְעֵנִין הַנּוֹתָן
 37 שְׁלֵג פְּצָמָר, הוּא שְׁגָם בְּשָׁלְג
 38 שְׁהוּא לְבוּשׁ, כדברי הכתוב
 39 שהלבוש של "עתיק יומין" הוא כשלג
 40 לְבָן יוֹמֶשֶׁף בְּחֵינַת צִמְרָה, עֵצִים, כאמור שהשער ממשיך מהעצם, ותוכן
 41 העניין הוא שההמשכה וההתגלות מהעצם תשפיע גם על החיצוניות של
 42 האדם המתקן את הפגמים שלו ועושה תשובה. וְהַחִיבוֹר דְּצִמְרָה העצם
 43 והפנימיות וְשָׁלְג הַלְבוּשִׁים החיצוניים הוּא עַל-יְדֵי הַמְּשֻׁכָּה מִמְּקוֹם

ביאור בדרך אפשר

שְׁלֻמְעֵלָה מְשֻׁנְיָהִים מקור גבוה כל כך שההשפעה וההמשכה ממנו
 חודרת בכל פרטי המציאות של האדם.
 וְלֵאחֲרֵי שְׁמִכְבָּר בְּהַמְּאָמָר עֵנִין הַנּוֹתָן שְׁלֵג פְּצָמָר, מְכָבָר
 עוֹד פְּעַם (בְּשִׁינוּי קֶצֶת) עֵנִין שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תְּתֵן לָךְ
 בְּכָל שְׁעָרֶיךָ, וְשַׁעַל-יְדֵי-זֶה
 נַעֲשֶׂה כִּי חֲזַק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ.
 וכיוון שביאור העבודה של "שופטים
 ושוטרים..." השמירה על שערי הגוף
 הרוחניים שנמשלה לחיזוק הבריחים
 הנועלים את שערי העיר, כמבואר
 לעיל, חוזר ונכפל שוב לאחר ביאור
 עניין "הנותן שלג כצמר", מוכח שיש
 קשר בין הדברים וצָרִיף לְהַבִּין
 הַשְּׂיִכּוֹת דִּהַנּוֹתָן שְׁלֵג פְּצָמָר
 לְ-כִּי חֲזַק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ.
 (ט) וְיִוָּבֵן זֶה בְּהַקְדָּמָה, דְּשָׁלְג
 וְצִמְרָה, לפי משמעותם הרוחנית
 הפנימית יֵשׁ יִתְרוֹן בְּכָל אֶחָד
 מֵהֶם. וְהַעֲנִין הוּא, דְּלְבוּשָׁה
 פְּתֻלְג חָזָר (שְׁלֵג) מִשְׁמַעוֹת
 האמור שהלבוש של הקדוש ברוך הוא,
 כביכול, הוא כשלג לבן הוּא י"ג
 תְּקוּנֵי דְקִנְיָא, שלוש עשרה מידות
 הרוחניים האמורות בתורה ("א-ל רחום
 וחנון ארך אפים" וכו') נקראות בלשון
 הקבלה שלוש עשרה תְּקוּנֵי חוֹקִין
 שְׁשָׂרְשָׁם הוּא בְּמוֹחָא
 סְתִימָאָה דְאַרְיָף' המוח הסתום
 (הנעלם, שלמעלה מגליו) של בחינת
 "אריך אנפין" [פנים ארוכות] (שהיא
 בחינה בכתר עליון) שְׁבּוֹ בְּמוֹחָא
 סְתִימָאָה" מְלוּבֶשׁ גְּבוּרָה
 דְעֵתִיק', בחינת הגבורה כפי שהיא
 ב"עתיק יומין" (בחינה פנימית ועמוקה
 יותר בכתר עליון) וְשְׁעַר רְאִישָׁה
 פְּעֻמָּר נְקָא (צִמְרָה) הֵם
 בְּגִלְגָּלְתָא דְאַרְיָף' ה"גולגולת"
 (המקיפה את "מוח") של בחינת
 "אריך אנפין" שְׁבּוֹ ב'גלגלתא"
 מְלוּבֶשׁ חֶסֶד דְעֵתִיק'⁵⁸ בחינת החסד כפי שהיא ב"עתיק יומין",
 ובקיצור, השלג שייך למידת הגבורה והצמר שייך למידת החסד. וּמְבוּאָר
 בְּפִסְדוּרֵי⁵⁹, מהדורה מיוחדת של סידור אדמו"ר הוקן עם מאמרי חסידות
 דְעֵנִין הַגְּבוּרוֹת שְׁבִי"ג תְּקוּנֵי דְקִנְיָא שלכאורה אין להם מקום

(55) ראה גם לקו"ת שם. (56) ישע"י א, יח. (57) כ"ה הלשון בסה"מ תרכ"ז (ע' שפה. ע' שצו). (58) סידור שם (סג, ב). ובכ"מ. (59) סד, ב.

השקיפה ממעון קדשך מן השמים

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בבחינה זו של י"ג מידות הרחמים הוא **פי הם** י"ג תיקוני הזקן **בָּאִים**
 2 **לְהַמְתִּיק הַדִּינִים, וְאִין הַדִּינִים נִמְתְּקִים אֶלָּא בְּשִׂרְשָׁם**⁶⁰ ולכן
 3 בשורש הרחמים והחסד יש עניין של גבורות, וכפי שמבואר בקבלה וחסידות
 4 ששורש הגבורות והדינים הוא טוב וקדושה ורק בירידתם למטה, הרי על-ידי
 5 צמצומים רבים יכולים להשתלשל
 6 מהם גבורות קשות היפך הטוב, והדרך
 7 להמתיק את הדינים היא שממשיכים
 8 בהם משורשם. **ושְׁעֲרוֹת הָרֵאשׁ, וְשְׁעֲרוֹת הָרֵאשׁ,**
 9 **שְׂאִין בָּאִים לְהַמְתִּיק דִּינִים**
 10 **(שְׁהֲרִי הֵם לְמַעְלָה מִי"ג**
 11 **מְדוֹת הַרְחָמִים וְקִשּׁוּרִים בְּעַצְמָם),**
 12 **הֵם בְּחֵינַת חֶסֶד. וּמִזֶּה מוּבָן,**
 13 **שֶׁהַמְתַּקְת הַדִּינִים וְהַגְּבוּרָה כִּי**
 14 **שִׁירְדוּ לִהְיוֹת גְּבוּרוֹת קִשּׁוֹת שְׁעַל-**
 15 **יָדֵי הַי"ג תְּקוּנֵי דְקָנָא, שֹׁרֵשׁ**
 16 **הַגְּבוּרוֹת בִּינּוֹן שֶׁהֵם בָּאִים**
 17 **לְהַמְתִּיק אֶת הַדִּינִים, לְכֵן**
 18 **הַמְתַּקְתָּ שְׂכֵכַת לְהַמְטָה**
 19 **(לְאֵלָה שְׁנִתְעוֹרֵר דִּינִים עֲלֵיהֶם).**
 20 **עֲלֵיהֶם) וְהַפְּעוּלָה לְהַמְתִּיק אֶת**
 21 **הַדִּינִים הִיא עַל יְדֵי הַתְּעוֹרוֹת מִלְּמַטָּה,**
 22 **מִצַּד הָאָדָם. וְהַמְתַּקְתָּ שֶׁל הַדִּינִים**
 23 **וְהַגְּבוּרוֹת שְׁעַל-יְדֵי שְׁעַר**
 24 **רֵאשֵׁה, הַעֲצָם וְהַפְּנִימִיּוֹת שֶׁלֹּמְעֵלָה**
 25 **מִהַגִּילויִים, בְּחֵינַת הַצִּמְרָה הַנְּעִלִית**
 26 **מִבְּחֵינַת הַשְּׁלֵג, שֶׁהֵם לְמַעְלָה**
 27 **מִעֲנַנּוֹת הַמְתַּקְת הַדִּינִים**
 28 **בְּשׁוֹרְשָׁם, הוּא מִצַּד הַחֶסֶדִים**
 29 **שְׁבִהֵם בַּגְּבוּרוֹת עֲצָמָם, גִּילוּי**
 30 **וְהַמְשַׁכָּה וְהָאָרֶה מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה.**
 31 **וְזֶהוּ שִׂי"ג תְּקוּנֵי דְקָנָא הֵם**
 32 **רְחָמִים (י"ג מְדוֹת הַרְחָמִים)**
 33 **וְשְׁעַר רֵאשֵׁה הֵם חֶסֶד⁶¹, וְאִין**
 34 **שֶׁלְכַאוּרָה שְׁנֵיהֶם דּוּמִים וְשְׁנֵיהֶם**
 35 **פּוֹעֵלִים תִּיקוֹן הַפְּגָמִים שְׁנוּצְרוּ עַל**
 36 **הַחֲטָאִים, בְּכֹל זֹאת יֵשׁ הַבְּדֵל בֵּינֵיהֶם**
 37 **שְׁעִינֵי הַשְּׁלֵג, י"ג תִּיקוּנֵי הַזִּקָּן, קִשּׁוֹר**
 38 **בְּמִידַת הַרְחָמִים, וְעִינֵי הַצִּמְרָה קִשּׁוֹר**
 39 **בְּמִידַת הַחֶסֶד דְּרַחֲמִים הֵם**
 40 **(בְּדַרְךָ כָּלָל) מִזֶּה שְׁמֵרְגִישׁ אֶת צַעְרוֹ שֶׁל הַזּוּלָת⁶², וְנִמְצָא**
 41 **שֶׁהוֹלֵת עוֹרֵר בּוֹ אֶת רֵגֶשׁ הַרְחָמִים, וְזֶהוּ בְּרוּמָה לְאִמּוֹר לְעִיל שֶׁבְּנִמְשַׁל הַכּוֹנֵה**

47 **וְהִנֵּה מִהֶמְבּוֹאֵר בְּהַמְאָמֵר**
 48 **(הוּבָא לְעִיל סְעִיף ח) דְתַקּוֹן**
 49 **הַפְּגָמִים בְּנַפְשׁ הָאָדָם שְׁנוּצְרוּ עַל יְדֵי**
 50 **הַחֲטָאִים שְׁעַל-יְדֵי הַגִּילוּי שֶׁל אֹר**
 51 **אִלוּקֵי מִלְּמַעְלָה דְשְׁעַר רֵאשֵׁה**
 52 **בְּחֵינַת ה"צִמְרָה", כְּמִבּוֹאֵר לְעִיל, הוּא**
 53 **בְּדוּגְמַת שְׁפִשְׁמוֹשְׁכִין אָדָם**
 54 **בְּשְׁעֲרוֹת רֵאשׁוֹ נִמְשָׁף כָּל**
 55 **הַגּוּף, וְכֵן עַל יְדֵי גִילוּי זֶה כֹּל**
 56 **מִצִּיאוֹת הָאָדָם מִתְּעִלִית מוּכָח**
 57 **דְּבְחֵינַת שְׁעַר רֵאשֵׁה בְּחֵינַת**
 58 **ה"צִמְרָה" שְׁלִמְעֵלָה בְּאִלוּקוֹת הוּא**
 59 **הַעֲצָם דִּישְׂרָאֵל [וְתוֹכֵן הַעֲנִיין הוּא**
 60 **דְּכִינּוֹ שְׁשְׁעַר רֵאשֵׁה הוּא**
 61 **הַעֲצָמִיּוֹת דְלְמַעְלָה, הַבְּחֵינָה**
 62 **הַעֲמֻקָּה וְהַפְּנִימִיּוֹת שְׁלִמְעֵלָה**
 63 **מִבְּחֵינַת לְבוּשָׁה, שְׁהִיא בְּחֵינָה**
 64 **חִיצוֹנִית כִּשֶׁם שֶׁהַלְבוּשׁ אֵינוֹ עֲצָמִיּוֹת**
 65 **הָאָדָם הֲרִי זֶהוּ גַם הַעֲצָמִיּוֹת**
 66 **דִּישְׂרָאֵל, כִּי יִשְׂרָאֵל וְקוּדְשָׁא-**
 67 **בְּרִיךְ-הוּא כּוֹלָא חַד וְהַקִּשְׁר בֵּין**
 68 **הַקְּרוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הוּא עַד**
 69 **כִּדִּי כֵן שְׁנֵיהֶם הֵם מִצִּיאוֹת אַחַת, וְאִם**
 70 **כֵּן הַעֲצָמִיּוֹת שֶׁלֹּמְעֵלָה הִיא הַעֲצָמִיּוֹת**
 71 **שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל].**
 72 **וְעַל-פִּי-זֶה צְרִיף לּוֹמֵר,**
 73 **דְּהַמּוּבָא לְעִיל שְׁשְׁעַר רֵאשֵׁה**
 74 **עִינֵי ה"צִמְרָה" לְמַעְלָה הֵם חֶסֶד**
 75 **מִידַת הַחֶסֶד הַעֲלִינָה (וְהַמְתַּקְתָּ**
 76 **הַדִּינִים שְׁמִצַּד מִידַת הַחֶסֶד הוּא**
 77 **עַל-יְדֵי גִילוּי מִלְּמַעְלָה) הוּא**
 78 **בְּנוֹגֵעַ לְכַחוֹת הַגְּלוּיִים**
 79 **דְּהַנְּשָׁמָה, שְׁעַל-יָדָם כֹּאשֵׁר**
 80 **הָאָדָם פּוֹעֵל בְּהֵם כְּרָאוּי הוּא תַקּוֹן**
 81 **וּמְלוּי הַפְּגָמִים. וְהַעֲנִיין הוּא, דִּי"ג תְּקוּנֵי דְקָנָא, עִם הַיּוֹתָם**
 82 **לְמַעְלָה מִהַשְּׁתַּלְשְׁלוֹת, וְהֵם בְּחֵינַת כְּתֵר עֲלִיין שֶׁלֹּמְעֵלָה מַעֲשֵׂר**

60 תניא פל"א (לט, ב). וראה זח"א קנא, א ובמקדש מלך שם. פע"ח שער כו (שער השופר) פ"א. 61 לקו"ת שם. 62 שלכן הרחמים אינם אלא על מי שצר לו ועל העניים - לקו"ת שם. 63 ולכן לא נוגע בזה מצב המקבל, כמארו"ל (סוכה מט, ב) שחסד הוא בין לעניים בין לעשירים - לקו"ת שם.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הספירות מִפְּלִמְקוֹם בִּיּוֹן שֶׁהֵם בְּאִים לְהַמְתִּיק הַדִּינִים
 2 (שְׁבַה־שִׁתְּלִשְׁלוֹת) הֵם שְׂיָכִים לְהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת, הֵינּוּ אוֹתֵם עֲנִינִים
 3 לַמַּעֲלָה מֵהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת שִׁישׁ לָהֶם קֶשֶׁר וְשִׁיכוֹת גְּלוּיָהּ וְבוֹרוּהָ לְמַה שִׁיּוֹרֵד
 4 וְנִמְשָׁךְ מֵהֶם בְּתוֹךְ סֵדֵר הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת. וַיֵּשׁ לֹמֵר שֶׁעֲנִינֵם הַמַּקְבִּיל לַכֶּךְ
 5 בְּאֲדָם בְּכוּחוֹת הַנֶּפֶשׁ הוּא הָעֵצָם
 6 דְּכַחוֹת הַגְּלוּיִים בְּדֶרֶךְ כָּלל יֵשׁ
 7 חֲלוּקָה בֵּין הַכוּחוֹת הַגְּלוּיִים שֶׁהָאֵדָם
 8 מוֹדֵעַ לָהֶם וּפּוֹעֵל בְּאִמְצָעוֹתָם, וּבֵין
 9 הָעֵצָם וְהַעֲוֹמָק וְהַפְּנִימִיּוֹת שֶׁלֹּא בָאָה
 10 לְיַדִּי גִילוּי, אֲלֵא שֶׁבְּכוּחוֹת הַגְּלוּיִים
 11 גּוֹפֵא יֵשׁ אֵת הָעֲצָמִיּוֹת וְהַפְּנִימִיּוֹת
 12 שֶׁלָּהֶם עֲצָמָם, "הָעֵצָם דְּכוּחוֹת
 13 הַגְּלוּיִים". וְלִכְן, הַגִּילוּי דִּי"ג
 14 תְּקוּנֵי דְקִנְיָא עֲנִינֵי הַצִּמְר, הַלְבוּשִׁים
 15 הָעֲלוּיִים פּוֹעֵל בְּכַחוֹת הַגְּלוּיִים
 16 דְּהַנְּשָׂמָה. וּבְחִינַת שְׁעָר
 17 רֵאשֵׁה עֲנִינֵי הַשְּׁלֵג, הוּא
 18 הָעֲצָמִיּוֹת וְהַפְּנִימִיּוֹת דְּלִמְעַלָּה,
 19 שְׁלִמְעַלָּה מֵהָעֵצָם דְּכַחוֹת
 20 הַגְּלוּיִים. וְזֶהוּ מַה שְׁכַתּוּב
 21 בְּהַמְאָמֵר (הוֹכֵא לְעִיל סְעִיף
 22 ח) שֶׁהַגִּילוּי וְהַמְשַׁכָּה מִלְּמַעֲלָה
 23 שֶׁל אֹר אֶלּוּקִי דְּבְחִינַת שְׁעָר
 24 רֵאשֵׁה מוֹעִיל לְהַבִּיא כִּפְרָה וְתִיקוֹן
 25 גַּם כְּשֶׁהַפְּגָם שֶׁעַל יַדִּי חֲטָאִים
 26 הֵגִיעַ בְּעֵצָם הַנֶּפֶשׁ, כִּי הָעֵצָם
 27 שָׂבוּ הֵגִיעַ הַפְּגָם הוּא הָעֵצָם
 28 שֶׁשִּׁיף לְהַגִּילוּיִים, וְאֵילוֹ לַעֲצֵם
 29 יוֹתֵר פְּנִימִי מִזֶּה, הַפְּגָם לֹא מִגִּיעַ כִּי
 30 בְּנִקּוּדָה הַפְּנִימִית בִּיּוֹתֵר שֶׁל עֲצֵם
 31 הַנֶּשְׁמָה לֹא שִׁיךְ לַפְּגוֹם וּבְחִינַת
 32 שְׁעָר רֵאשֵׁה הוּא עֵצָם
 33 הַנְּשָׂמָה מִמֶּנּוּ, שְׂאִין שִׁיף בְּהַ
 34 פְּגָם]. וְכִיּוֹן שֶׁהָעֵצָם הוּא
 35 מוֹבְדֵל מֵהַגִּילוּיִים, אֵין שִׁיף
 36 שִׁיפְעוֹל בְּהֵם וִיתְקֵן אוֹתָם.
 37 וְתִיקוֹן הַפְּגָמִים בְּכַחוֹת
 38 הַגְּלוּיִים שְׁעַל-יַדִּי הַגִּילוּי
 39 דְּבְחִינַת שְׁעָר רֵאשֵׁה, הוּא לֹא
 40 תִיקוֹן עַל יַדִּי שֶׁהָאֹר הָאֶלּוּקִי פּוֹעֵל אֵת
 41 כִּפְרַת חֲטָא וְתִיקוֹן הַפְּגָם, עַל-דֶּרֶךְ
 42 נִיקּוּי דְבַר לֹא נָקִי, אֲלֵא פְעוּלָתוֹ הִיא עַל
 43 יַדִּי שְׁמַתְגַּלְהָ בְּהֵם, שְׂמַצַּד

1 שֶׁהֵם בְּאִים לְהַמְתִּיק הַדִּינִים (שְׁבַה־שִׁתְּלִשְׁלוֹת)
 2 הֵם שְׂיָכִים לְהַשְׁתַּלְשְׁלוֹת. וַיֵּשׁ לֹמֵר שֶׁעֲנִינֵם
 3 בְּאֲדָם הוּא הָעֵצָם דְּכַחוֹת הַגְּלוּיִים. וְלִכְן, הַגִּילוּי
 4 דִּי"ג תְּקוּנֵי דְקִנְיָא פּוֹעֵל בְּכַחוֹת הַגְּלוּיִים
 5 דְּהַנְּשָׂמָה. וּבְחִינַת שְׁעָר רֵאשֵׁה הוּא הָעֲצָמִיּוֹת
 6 דְּלִמְעַלָּה, שְׁלִמְעַלָּה מֵהָעֵצָם דְּכַחוֹת הַגְּלוּיִים.
 7 וְזֶהוּ מַה שְׁכַתּוּב בְּהַמְאָמֵר (הוֹכֵא לְעִיל סְעִיף
 8 ח) שֶׁהַגִּילוּי דְּבְחִינַת שְׁעָר רֵאשֵׁה מוֹעִיל גַּם
 9 כְּשֶׁהַפְּגָם הֵגִיעַ בְּעֵצָם הַנֶּפֶשׁ, כִּי הָעֵצָם שָׂבוּ
 10 הֵגִיעַ הַפְּגָם הוּא הָעֵצָם שֶׁשִּׁיף לְהַגִּילוּיִים,
 11 וּבְחִינַת שְׁעָר רֵאשֵׁה הוּא עֵצָם הַנְּשָׂמָה מִמֶּנּוּ,
 12 שְׂאִין שִׁיף בְּהַ פְּגָם]. וְכִיּוֹן שֶׁהָעֵצָם הוּא מוֹבְדֵל
 13 מֵהַגִּילוּיִים, אֵין שִׁיף שִׁיפְעוֹל בְּהֵם. וְתִיקוֹן
 14 הַפְּגָמִים בְּכַחוֹת הַגְּלוּיִים שְׁעַל-יַדִּי הַגִּילוּי
 15 דְּבְחִינַת שְׁעָר רֵאשֵׁה, הוּא שְׂמַתְגַּלְהָ בְּהֵם, שְׂמַצַּד
 16 עֵצָם הַנְּשָׂמָה אֵין שִׁיף פְּגָם, דְּגַם בְּשַׁעַת חֲטָא
 17 הִיא בְּאֲמִנָּה אֵתוּ? תְּבַרְךָ⁶⁴, וְכִיּוֹן שֶׁעֲצָם הַנְּשָׂמָה
 18 הִיא הָעֵצָם שְׁלָהֶם, לִכְן גַּם הַפְּגָמִים שְׁבָהֶם הֵם
 19 רַק בְּחִיצוֹנִיּוֹת. וְהֵינּוּ, שְׂתִיקוֹן הַפְּגָמִים שְׁעַל-יַדִּי
 20 י"ג תְּקוּנֵי דְקִנְיָא הוּא שֶׁהָעֵצָם הַשִּׁיף לְכַחוֹת
 21 הַגְּלוּיִים פּוֹעֵל בְּהֵם, בְּהַצִּיּוֹר שְׁלָהֶם. וְתִיקוֹן
 22 הַפְּגָמִים שְׁעַל-יַדִּי בְחִינַת שְׁעָר רֵאשֵׁה, הוּא
 23 שְׂמַתְגַּלְהָ בְּהֵם שְׂמַצַּד הָעֵצָם (שְׁלָהֶם) אֵין שִׁיף
 24 בְּהֵם פְּגָם, אֲבָל אֵין זֶה שִׁיף כָּל-כָּף לְעִנְיָנָם שֶׁל
 25 כַּחוֹת הַגְּלוּיִים עֲצָמָם, לְהַצִּיּוֹר שְׁלָהֶם.
 26 וְזֶהוּ הַנּוֹתֵן שְׁלָג בְּצִמְר, כִּי בְּכָל אֶחָד
 27 מֵהֶם יֵשׁ יְתָרוֹן. הַיְתָרוֹן דְּשְׁלָג הוּא
 28 שְׂתִיקוֹן וּמְלוּי הַפְּגָמִים שְׁעַל-יַדִּי י"ג תְּקוּנֵי דְקִנְיָא
 29 (שְׁלָג) הוּא בְּפְנִימִיּוֹת (בְּהַצִּיּוֹר דְּכַחוֹת הַגְּלוּיִים),
 30 אֲבָל הוּא בְּמִדְיָה וְהַגְּבֻלָּה, דְּכִיּוֹן שֶׁהוּא בְּדֶרֶךְ
 31 פְעוּלָה [שֶׁהָעֵצָם הַשִּׁיף לְכַחוֹת הַגְּלוּיִים פּוֹעֵל
 32 בְּהֵם] יֵשׁ בְּזָה כְּפָה חֲלוּקֵי דְרָגוֹת. וְהַיְתָרוֹן דְּצִמְר הוּא, דְּתִיקוֹן הַפְּגָמִים

השקיפה ממעון קדשך מן השמים

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 **רֹאשָׁה** הוּא שְׁמַתְגִּלָּה בָּהֶם שְׁבַפְנִימִיּוֹת (מִצַּד הָעֵצִים
2 **שְׁלָהֶם**) אֵין שִׁיף כָּלָל שְׁיִהְיֶה בָּהֶם פָּגָם וּמוֹכַן שֶׁהַגִּילּוֹי הַזֶּה פּוֹעֵל
3 בָּהֶם עַל־יָהּ גְדוּלָה בְּמִיּוּחַד. וְעַנְנֵן הַנּוֹתָן שֶׁלֶג בְּצִמְרָה, הֵינּוּ שֶׁהַשֶּׁלֶג
4 נֶעֱשֶׂה כְצִמְרָה, פִּירוּשׁוֹ שֶׁגַם בְּשֶׁלֶג יוֹמְשֶׁף בְּחִינַת צִמְרָה, הוּא -
5 שְׁיִהְיֶה שְׁתֵּי הַמַּעְלֹת וְהִתְרוּנוֹת
6 יַחַד. הֵינּוּ, דְּזֶה שְׁמַצַּד הָעֵצִים
7 אֵין שִׁיף בָּהֶם פָּגָם, יִתְגַּלֶּה בָּהֶם
8 בְּאוֹפֵן כּוֹזֵה שִׁירוּמָם אֶת כָּל הַמִּצְיָאוֹת
9 שִׁלָּהֶם, בְּכָל הַפְּרֻטִים, וּמִמִּילָא יַפְעוּל
10 גַם בְּהַצִּיּוֹר שְׁלָהֶם וְכֵן גַּם
11 הַתִּיקוֹן יִהְיֶה בְּעוֹמֵק יוֹתֵר.
12 וּבְכַדֵּי שְׁיִהְיֶה הַחִיבּוּר דְצִמְרָה
13 וְשֶׁלֶג, וְאִכֵּן יִהְיֶה גַם תִּיקוֹן שֶׁל כָּל
14 פֶּרֶט וְגַם הַתְּעוּלוֹת כְּלִלִית כְּחֻצָא
15 מִהַגִּילּוֹי הוּא עַל־יְדֵי הַמְשַׁכָּה
16 מִמְּקוֹם הַגְּבוּהָ מְשַׁנְיָהֶם
17 [בְּמוֹבָא לְעֵיל (סְעִיף ח)
18 מִהַמְּאָמֶר].
19 וְיֵשׁ לֹמֵר הַבְּאוּר בְּזָה, דְּזֶה
20 שְׁעֵצִים הַנִּשְׁמָה וְהַצִּיּוֹר
21 דְּכַחוֹת הֵם (דוּגְמַת) שְׁנֵי
22 עַנְיָנִים, וְלוֹלֵי הַחִיבּוּר בֵּין "שֶׁלֶג"
23 וְ"צִמְרָה" יֵשׁ שְׁנֵי אוֹפְנִים שֶׁל תִּיקוֹן
24 הָאֶחָד שְׁפוּעַל עַל הָעֵצִים (צִמְרָה) וְהַשְּׁנִי
25 שְׁפוּעַל עַל הַכּוֹחוֹת הַגְּלוּיִים (אֶף עַל פִּי
26 שֶׁל אוֹתָהּ נִשְׁמָה עֲצֻמָּה) הוּא לְפִי
27 שְׁגָם עֵצִים הַנִּשְׁמָה הִיא
28 מוּגְדֶרֶת בְּגֶדֶר כְּלִשְׁהוּ, וְהַגְּדֶר
29 שְׁלָהּ הוּא לְמַעְלָה מִצִּיּוֹר
30 דְּכַחוֹת וְלִכֵּן מַה שְׁפוּעַל בְּעֵצִים
31 הַנִּשְׁמָה לֹא בְּהַכּוֹחַ מִשְׁפִּיעַ עַל הַכּוֹחוֹת
32 הַגְּלוּיִים הַמִּצְוִירִים. אֲבָל מִצַּד
33 עֵצִים הַנִּשְׁמָה כְּמוֹ שֶׁהִיא
34 מוֹשְׁרֶשֶׁת בְּהַעֲצָמוֹת,
35 הַפְּשִׁיטוֹת דְּהַנִּשְׁמָה שְׁמוֹפֶשֶׁט
36 מִכָּל "צִיּוֹר" וְהַגְּדֶרָה וְהַצִּיּוֹר הַמוּגְדֶר
37 דְּשֶׁכָּל וּמַדּוֹת הֵם הַכּוֹחוֹת הַגְּלוּיִים
38 שְׁבָהּ, הֵם כּוֹלָא חֲדָה⁶⁵ וְאֵין
39 לַחֲלֵק בֵּין פְּעוּלָה בְּעֵצִים לְפְעוּלָה
40 בְּכּוֹחוֹת הַגְּלוּיִים, וּמִמִּילָא אֵין זֶה
41 בְּאוֹפֵן שֶׁלֹּאֲחַד הָאוֹפְנִים יֵשׁ מַעְלָה
42 וְיַתְרוֹן עַל הַשְּׁנִי. וְעַל־יְדֵי גִילּוֹי
43 בְּחִינָה זֶה דְּהַנִּשְׁמָה, גַּם

1 שְׁעַל־יְדֵי שְׁעַר רֹאשָׁה הוּא שְׁמַתְגִּלָּה בָּהֶם
2 שְׁבַפְנִימִיּוֹת (מִצַּד הָעֵצִים שְׁלָהֶם) אֵין שִׁיף כָּלָל
3 שְׁיִהְיֶה בָּהֶם פָּגָם. וְעַנְנֵן הַנּוֹתָן שֶׁלֶג בְּצִמְרָה, שֶׁגַם
4 בְּשֶׁלֶג יוֹמְשֶׁף בְּחִינַת צִמְרָה, הוּא - שְׁיִהְיֶה שְׁתֵּי
5 הַמַּעְלֹת. הֵינּוּ, דְּזֶה שְׁמַצַּד הָעֵצִים אֵין שִׁיף בָּהֶם
6 פָּגָם, יַפְעוּל גַּם בְּהַצִּיּוֹר שְׁלָהֶם.
7 וּבְכַדֵּי שְׁיִהְיֶה הַחִיבּוּר דְצִמְרָה וְשֶׁלֶג, הוּא עַל־
8 יְדֵי הַמְשַׁכָּה מִמְּקוֹם הַגְּבוּהָ מְשַׁנְיָהֶם
9 [בְּמוֹבָא לְעֵיל (סְעִיף ח) מִהַמְּאָמֶר]. וְיֵשׁ לֹמֵר
10 הַבְּאוּר בְּזָה, דְּזֶה שְׁעֵצִים הַנִּשְׁמָה וְהַצִּיּוֹר דְּכַחוֹת
11 הֵם (דוּגְמַת) שְׁנֵי עַנְיָנִים, הוּא לְפִי שְׁגָם עֵצִים
12 הַנִּשְׁמָה הִיא מוּגְדֶרֶת בְּגֶדֶר, וְהַגְּדֶר שְׁלָהּ הוּא
13 לְמַעְלָה מִצִּיּוֹר דְּכַחוֹת. אֲבָל מִצַּד עֵצִים הַנִּשְׁמָה
14 כְּמוֹ שֶׁהִיא מוֹשְׁרֶשֶׁת בְּהַעֲצָמוֹת, הַפְּשִׁיטוֹת
15 דְּהַנִּשְׁמָה וְהַצִּיּוֹר דְּשֶׁכָּל וּמַדּוֹת שְׁבָהּ, הֵם כּוֹלָא
16 חֲדָה⁶⁵. וְעַל־יְדֵי גִילּוֹי בְּחִינָה זֶה דְּהַנִּשְׁמָה, גַּם
17 הַכּוֹחוֹת דְּהַנִּשְׁמָה (הַצִּיּוֹר דְּהַכּוֹחוֹת) הֵם בְּאוֹפֵן
18 שְׁאֵין שִׁיף שְׁיִהְיֶה שְׁלָא כְּפִי הַכּוֹנֵה. וְעַל־יְדֵי
19 הַמְשַׁכָּה דְּעֵצִים הַנִּשְׁמָה (צִמְרָה) בְּכַחוֹת
20 הַפְּרֻטִים (שֶׁלֶג), נְעַשָּׂה עִילוֹי גַּם בְּעֵצִים הַנִּשְׁמָה,
21 כִּי עַל־יְדֵי־זֶה מַתְגַּלָּה בָּהּ שְׁרָשָׁה כְּמוֹ שֶׁהִיא
22 מוֹשְׁרֶשֶׁת בְּהַעֲצָמוֹת.
23 וְעַל־פִּי־זֶה יֵשׁ לְבָאֵר הַשְּׁיִכוֹת דְּעַנְנֵן הַנּוֹתָן
24 שֶׁלֶג בְּצִמְרָה לְעַנְנֵן כִּי חִזַּק בְּרִיחֵי
25 שְׁעָרֶיךָ, דְצִמְרָה וְשֶׁלֶג הֵם דוּגְמַת מְקִיף וּפְנִימִי.
26 וְעַל־יְדֵי הַחִיבּוּר דְצִמְרָה וְשֶׁלֶג, דְּעֵצִים הַנִּשְׁמָה
27 שְׁלִמְעָלָה מְכַחוֹת הַגְּלוּיִים (צִמְרָה, מְקִיף) נִמְשַׁכָּת
28 בְּכַחוֹת הַגְּלוּיִים (שֶׁלֶג, פְּנִימִי), עַל־יְדֵי־זֶה נְעַשָּׂה
29 עַל־דֶּרֶךְ־זֶה בְּהַגִּילּוֹיִים דְּלְמַעְלָה, שְׁגָם הַמְקִיפִים
30 נִמְשַׁכִּים בְּפְנִימִיּוֹת.
31 (יֵא) וְיֵשׁ לְהוֹסִיף, דְּעַנְנֵן הַנּוֹתָן שֶׁלֶג בְּצִמְרָה, שִׁיף
32 גַּם לְהַעֲנִין דִּירוּשְׁלָיִים וְצִיּוֹן שְׁבַתְחַלַּת

ש"פ תבא, ח"י אלול, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 המקיף והפנימי, כמבואר לעיל, שניף גם להענין דירושלים וציון
2 שבתחלת המאמר (בשייכות לפסוק הקודם לזה – "שבחי ירושלים את
3 ה' הללי אלוך ציון", כמבואר לעיל באריכות). דירושלים וציון
4 (יראה תתאה, יראת ה' בדרגה נמוכה, ביטול היש, בחינת "ירושלים"
5 ויראה עילאה, יראת ה' בדרגה
6 גבוהה, ביטול במציאות, בחינת
7 "ציון") הם בדרגמת שלג
8 העבודה בכוחות הגלויים וצמר
9 העבודה בעצם הנפש. דיראה
10 תתאה, פיון שהיראה היא
11 מגדולתו יתברך שבכריאת
12 העולם, מתוך התבוננות בגדולת ה'
13 כפי שהיא נראית מתוך הבריאה
14 שייכת היא גם לנפש הבהמית
15 ויש לה השפעה גם עליה - על-דרך
16 הדרגא דשלג שפועלת
17 בפחות הגלויים כי זהו אור שגם
18 הם מסוגלים להכיל ולקלוט. ויראה
19 עילאה, פיון שהיא
20 מהרוממות דאור אין-סוף
21 שלמעלה מעולמות, לכן, אף
22 שבנוגע לנפש האלקית היא
23 יראה גדולה יותר, מאשר
24 ה"יראה תתאה" ומביאה לביטול עמוק
25 יותר היא באופן שהיראה
26 דהנשמה אינה פועלת על
27 נפש הבהמית⁶⁶ שלא מסוגלת
28 לקלוט אור נעלה כזה ולהיות מושפעת
29 ממנו - על-דרך הדרגא דצמר,
30 שהיא דרגה נעלית מאד ("מקיף")
31 שאינה פועלת בפחות
32 הגלויים שאין ביכולתם לקלוט את
33 אורה והשפעתה.
34 וכמו שבחינת צמר, עם
35 היותה למעלה מבחינת שלג,
36 מפל-מקום על-ידי המשכתה
37 לבחינת שלג, נעשה בה
38 עילוי והיא עצמה מתעלית מזה
39 (כמבואר לעיל שגילוי השורש של
40 עצם הנפש הוא דווקא על ידי פעולתה
41 בכוחות הגלויים, אף שהם בדרגה
42 נמוכה יותר מהעצם). על-דרך-זה
43 הוא ביראה עילאה (ציון),
44 שעל-ידי שנמשך ממנה

1 המאמר. דירושלים וציון (יראה תתאה ויראה
2 עילאה) הם בדרגמת שלג וצמר. דיראה תתאה,
3 פיון שהיראה היא מגדולתו יתברך שבכריאת
4 העולם, שייכת היא גם לנפש הבהמית - על-דרך
5 הדרגא דשלג שפועלת בפחות הגלויים. ויראה
6 עילאה, פיון שהיא מהרוממות דאור אין-סוף
7 שלמעלה מעולמות, לכן, אף שבנוגע לנפש
8 האלקית היא יראה גדולה יותר, היא באופן
9 שהיראה דהנשמה אינה פועלת על נפש
10 הבהמית⁶⁶ - על-דרך הדרגא דצמר, שאינה
11 פועלת בפחות הגלויים. וכמו שבחינת צמר, עם
12 היותה למעלה מבחינת שלג, מפל-מקום על-ידי
13 המשכתה לבחינת שלג, נעשה בה עילוי. על-
14 דרך-זה הוא ביראה עילאה (ציון), שעל-ידי
15 שנמשך ממנה נתינת פח ביראה תתאה
16 (ירושלים), לפעול ברור הגוף ונפש הבהמית
17 וחלקו בעולם, נעשה בה עילוי [ועל-דרך גדול
18 תלמוד שמביא לידי מעשה, דעל-ידי שהתלמוד
19 מביא לידי מעשה, נעשה גדלות בהתלמוד].
20 אלא שבציון וירושלים, ההמשכה דציון
21 וירושלים היא רק שמציון נמשך נתינת פח
22 לירושלים [ועל-דרך תלמוד שמביא לידי
23 מעשה], ובצמר ושלג, בחינת צמר עצמה
24 נמשכת בבחינת שלג, כמו שנתבאר לעיל (סעיף
25 יו"ד) בענין הנותן שלג בצמר. ולכן העילוי
26 שנעשה בצמר העליון במדרגה
27 על-ידי המשכתו בשלג,
28 שלמטה הימנו במדרגה הוא עילוי
29 גדול יותר מהעילוי שנעשה
30 בציון על-ידי המשכתו
31 בירושלים, וכנ"ל (שם)
32 שעל-ידי החיבור דצמר
33 ושלג, מתגלה שורש הנשמה
34 כמו שהיא מושרשת
35 בהעצמות שזו מעלה גדולה
36 ונפלאה במיוחד, ואף היא מושגת
37 דווקא על ידי ההשפעה של הצמר
38 (העצם) בשלג (כוחות הגלויים).
39 ויש להוסיף, באמור לעיל ולפרט
40 עוד דהעילוי שנעשה בהעליון
41 ("יראה עילאה", "ציון", וכן "תלמוד"
42 ו"צמר"), על-ידי המשכתו
43 למטה (ב"יראה תתאה", "ירושלים"
44 וכן "מעשה" ו"ירושלג"), הוא גם
45 בהמשכה דבחינת שלג
46 ודבחינת צמר בפחות
47 הגלויים גופא, ולא רק שהמשכה

השקיפה ממעון קדשך מן השמים

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בכוחות הגלויים פועלת עליו בעצם הנפש. כלומר, **שעל-ידי המשכת**
2 **הנשמה שלמעלה מכחות הפנימיים (בחינת שלג או בחינת**
3 **צמר) בכחות הפנימיים לתקן ולמלאות הפגמים** (באחד משני
4 האופנים של "שלג" או "צמר"), **נעשה בה** בנשמה עצמה **עליו**.
5 **ועל-דרך-זה הוא פכחות**
6 **הפנימיים, (שכל ומדות),**
7 ביחס לדרגות שלמה מהם **שעל-**
8 **ידי המשכתם במחשבה דבור**
9 **ומעשה, כלי הביטוי של השכל**
10 **והמידות נעשה בהם בשכל ומידות**
11 **עצמם עליו. אלא שעיקר ענין**
12 **זה (העילוי שנעשה בהעליון**
13 **על-ידי ירידתו למטה) הוא**
14 **כשהעליון פועל שינוי מהותי**
15 **בהתחתון, בדרגת האמור לעיל על**
16 **יראה עלאה, שכן פועלת בירור גם**
17 **בגוף ונפש הבהמית שעל-ידי-זה**
18 **גם הפעולה דהתחתון**
19 **בהעליון וההתעלות שנפעלת**
20 **בעליון כתוצאה מהשפעתו לתחתון**
21 **הוא באופן שינוי בכל מהותו,**
22 **שהעליה שנעשית בו על-ידי**
23 **ירידתו למטה היא עליה**
24 **שבאין-ערוף ללא כל יחס**
25 **והשוואה לדרגה הקודמת שלו. ולכן**
26 **כיוון שעיקר הפעולה וההשפעה**
27 **האמורה היא דווקא כאשר נפעל שינוי**
28 **מהותי (הן בתחתון עצמו והן בעליו**
29 **שנפעל כתוצאה מזה בעליון) עיקר**
30 **הענין דמעלת התחתון**
31 **והעליה שנעשית על-ידו**
32 **בהעליון, הוא בעבודת**
33 **התשובה, שעל-ידי ההמשכה**
34 **דעצם הנשמה (באחד משני**
35 **האופנים האמורים בחינת שלג או**
36 **בחינת צמר) פכחות**
37 **הפנימיים נעשה בהם שינוי,**
38 **ועד להפיכת זדונות לזכיות**
39 **שהוא שינוי באין-ערוף, מן הקצה אל**
40 **הקצה. ולכן, גם העליה**
41 **שנעשית על-ידי-זה בעצם**
42 **הנשמה, היא עליה שבאין-**
43 **ערוף לגבי מצבה ומדרגתה לפני**
44 **העלייה הזו.**
45 **(יב) וזהו השקיפה ממעון**
46 **קדשך מן השמים וירד את**

עמך את ישראל, ומבואר בהמאמר של הרבי הרי"צ, בו נפתח
מהמור, דהטעם שמקדים עמך לישראל אף שלכאורה "עם" הוא
מדרגה נמוכה והיה ראוי לפתוח ב"ישראל" הוא פי עיקר הגילוי
וההמשכה של האור האלוקי מלמעלה הוא במעשה, דגדול תלמוד
משום שמביא לידי מעשה,
ועושי מצוה בפועל מהפכים
את הקללה לברכה, דעיקר
המעלה דמעשה הוא
בעבודת התשובה שמהפכת
זדונות (קללה) לזכיות
(ברכה) שהוא שינוי מהותי ועליו
באין-ערוף.
ויש לומר, שג' הענינים
דהוי' אלקיך שבפסוק ולא
אכה גו' (ולא אבה ה' אלוקיך
לשמוע אל בלעם, הפיכת הקללה
לברכה, ו"אהבך ה' אלוקיך")
המבוארים בהמאמר, הם כנגד
ג' הענינים של עבודת הצדיקים
(העבודה דתורה ומצות),
עבודת התשובה דבחינת
שלג, ועבודת התשובה
דבחינת צמר, כפי שהולך ומפרט.
דענין ולא אכה הוי' אלקיך
לשמע אל בלעם, שאינו
רוצה מלכתחילה לשמוע
למקטרגים, הוא על-דרך
עבודת הצדיקים שאין להם כלל
שייכות לענינים בלתי רצויים. וענין
ויהפך הוי' אלקיך לך את
הקללה לברכה, הפיכת
זדונות לזכיות על-ידי גילוי
הוי' דלעילא שלמעלה
מהשתלשלות, שם אין החטאים
והעוונות פוגמים מלכתחילה הוא
על-דרך עבודת התשובה
דבחינת שלג - למעלה
מהשתלשלות שבאדם בכוחות
הנפש הגלויים. וענין פי אהבך
הוי' אלקיך, אהבה עצמית

שעל-ידי המשכת הנשמה שלמעלה מכחות
הפנימיים (בחינת שלג או בחינת צמר) בכחות
הפנימיים לתקן ולמלאות הפגמים, נעשה בה
עליו. ועל-דרך-זה הוא פכחות הפנימיים,
(שכל ומדות), שעל-ידי המשכתם במחשבה
דבור ומעשה, נעשה בהם עליו. אלא שעיקר
ענין זה (העילוי שנעשה בהעליון על-ידי
ירידתו למטה) הוא כשהעליון פועל שינוי
בהתחתון, שעל-ידי-זה גם הפעולה דהתחתון
בהעליון הוא באופן שינוי, שהעליה שנעשית
בו על-ידי ירידתו למטה היא עליה שבאין-
ערוף. ולכן עיקר הענין דמעלת התחתון והעליה
שנעשית על-ידו בהעליון, הוא בעבודת
התשובה, שעל-ידי ההמשכה דעצם הנשמה
(בחינת שלג או בחינת צמר) בכחות הפנימיים
נעשה בהם שינוי, ועד להפיכת זדונות לזכיות.
ולכן, גם העליה שנעשית על-ידי-זה בעצם
הנשמה, היא עליה שבאין-ערוף.

(יב) וזהו השקיפה ממעון קדשך מן השמים
וברך את עמך את ישראל, ומבואר
בהמאמר דהטעם שמקדים עמך לישראל הוא
כי עיקר הגילוי הוא במעשה, דגדול תלמוד
שמביא לידי מעשה, ועושי מצוה מהפכים את
הקללה לברכה, דעיקר המעלה דמעשה הוא
בעבודת התשובה שממהפכת זדונות (קללה)
לזכיות (ברכה). ויש לומר, שג' הענינים דהוי'
אלקיך שבפסוק ולא אכה גו' המבוארים
בהמאמר, הם עבודת הצדיקים (העבודה דתורה
ומצות), עבודת התשובה דבחינת שלג, ועבודת
התשובה דבחינת צמר. דענין ולא אכה הוי'
אלקיך לשמע אל בלעם, שאינו
מלכתחילה לשמוע למקטרגים, הוא על-דרך
עבודת הצדיקים. וענין ויהפך הוי'
אלקיך לך את הקללה לברכה, הפיכת זדונות לזכיות על-ידי גילוי הוי'
דלעילא שלמעלה מהשתלשלות, הוא על-דרך עבודת התשובה דבחינת שלג
- למעלה מהשתלשלות שבאדם. וענין פי אהבך הוי' אלקיך, אהבה עצמית

ש"פ תבא, ח"י אלול, ה'תשכ"ז

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

45 זאת נאמר "את" פעמיים להדגיש עוד יותר שמדובר בשתי דרגות בכני
 46 ישראל) הוא בכדי לרמז שהן שתי ברכות שונות, ברכה לעמך
 47 וברכה לישראל (פנ"ל סעיף ב). דנוסף לזה שוברה את
 48 עמך הברכה שבה מתברכים האנשים הפשוטים נמשכת אחר-כך
 49 על-ידם לכל ישראל, ובענין זה

50 "עמך" ו"ישראל" דומים וקשורים זה
 51 בזה ישנה עוד ברכה - את
 52 ישראל.

53 ויש לומר, דוברה את עמך,
 54 אנשים פשוטים שמקמים
 55 תורה ומצוות בתמימות
 56 ובפשטות שמעלתם גדולה ביותר
 57 ולכן הם נזכרים בפסוק בתחילה, לפני
 58 "ישראל" היא ההמשכה מצד
 59 העצם (צמר), דענין
 60 הפשטות של יהודים אלה העובדים
 61 את ה' באמונה פשוטה ובתמימות
 62 הוא ענין שנובע מצד הפשיטות
 63 דעצם הנשמה. וברה את
 64 ישראל (יודעי תורה) העובדים
 65 את ה' בהנהגה והשגה היא המשכה
 66 ששנית לענין הגילויים
 67 (ש"ג). ואף-על-פי-כן אף

68 שמדובר בשתי ברכות שונות אומר
 69 הפסוק וברה פעם אחת בלבד,
 70 וכולל את שתי הברכות במילה אחת,
 71 "וברך" בכדי לרמז, שהם
 72 לאמיתו של דבר ענין אחד. ש'
 73 וברה את עמך, הברכה של
 74 "עמך" היא הברה שנמשכת
 75 בסופו של דבר לישראל, הינו
 76 המשכת העצם בכחות
 77 הפנימיים, שכחות הפנימיים
 78 גם מצד הציור שלהם) ובכל
 79 פרטי וגדרי המציאות שלהם) יהיו
 80 כפי העצם, פנ"ל סעיף ט'
 81 יו"ד באריכות ובפרטיות.

82 ואין מקרא יוצא מידי
 83 פשוטו⁶⁷, שיקיים ענין הברכה

שכחות הפנימיים (גם מצד
 הציור שלהם) יהיו כפי העצם, פנ"ל סעיף ט' יו"ד.

ואין מקרא יוצא מידי פשוטו⁶⁷, ויהיה ובמהרה בימינו ממש, וברה את עמך

1 דהקב"ה לישראל, דגם במקום שאח עשו ליעקב, מכל-
 2 מקום ואהב את יעקב דוקא, הוא על-דרך התשובה
 3 דבחינת צמר - תקון הפגמים על-ידי גילוי עצם הנשמה,
 4 שגם בשעת החטא (פשהוא דומה לעשו) היא באמנה אתו
 5 יתברך ומעולם לא נפגמה, כמבואר

6 לעיל.

7 ומביא בהמאמר את כל ג'
 8 הענינים, גם הענין ד'ולא
 9 אבה, שהקדוש ברוך הוא לא רצה
 10 לשמוע אל בלעם מלכתחילה שהוא
 11 על-דרך עבודת הצדיקים שאין
 12 בהם כל פגם הרוש תיקון, אף
 13 שעיקר הענין דמעלת
 14 התחתון (עמך) הוא בעבודת
 15 התשובה (פנ"ל), ואם כן לכאורה
 16 ענין עבודת הצדיקים לא נוגע לנושא
 17 המבואר במאמר כי הענין
 18 והעילוי בתשובה (שפועל
 19 שינוי מהותי, עד לשינוי באין-ערוך,
 20 כמבואר לעיל) הוא גם בקיום
 21 המצוות (דצדיקים), מצד מעלת
 22 קיום המצוות עצמו, כמובא
 23 בהמאמר מ'ירושלמי' פמה
 24 גדול כחן של עושי מצוה,
 25 שבגלל מעלתם "השקיפה" האמור כאן
 26 הוא לטובה אלא שבעבודת
 27 התשובה הוא השינוי והעילוי
 28 האמור בגילוי ויש בה מעלה
 29 מיוחדת על קיום המצוות, מעלת בעלי
 30 תשובה על צדיקים.

31 ובתשובה עצמה ישנם שני
 32 אופנים, המפורטים בפסוק זה
 33 ובהפך גו', ופי אהבה גו',
 34 שבכל אחד מהם יש יתרון,
 35 לעומת השני, פנ"ל סעיף יו"ד
 36 (שם נתבאר בפרטיות היתרון שבכל
 37 אחד משני האופנים של "ש"ג"
 38 ו"צמר").

39 (ג) ויש להוסיף, דזה שאומר
 40 את עמך את ישראל (ולא את
 41 עמך וישראל, שגם בלשון
 42 זה, אפילו ללא תוספת של "את"
 43 פעם שנייה, מודגש שעמך
 44 וישראל הם שני ענינים, ובכל

ביאור בדרך אפשר

6 הגשמיים, בכני חיי ומזוני
 7 ילדים, חיים (בריאות) ופרנסה
 8 רויחי, בריחה מידו המלאה
 9 הפתחה הקדושה והרחבה
 10 של הקדוש ברוך הוא.

את ישראל כפשוטו, הן בענינים הרוחניים והן
 בענינים הגשמיים, בכני חיי ומזוני רויחי, מידו
 המלאה הפתחה הקדושה והרחבה.

ביאור בדרך אפשר

1 האמור בכתוב במשמעותו הפשוטה
 2 ויהיה ובמהרה בימינו ממש,
 3 וברך את עמך את ישראל
 4 כפשוטו, הן ברכה בענינים
 5 הרוחניים והן בברכה בענינים

המשך ביאור למסכת חגיגה ליום שבת קודש עמ' ב

38 פני חכמים, יחי עוד לנצח לא ירא השחת, כי ירא חכמים
 39 זמותו, והלא דברים קל וחומר, ומה היראה חכמים רק בשעת
 40 מיתתו, ויחיה לנצח להקביל פני השכינה, כאמור בכתוב, היראה
 41 אותן בחייתן על אחת כמה וכמה.
 42 רב אידי אבוי (אביו) דרבי יעקב בר אידי, היה ביתו רחוק מבית
 43 המדרש מהלך שלשה חדשים, והיה רגיל ליהנות אויל תלתא ירחי
 44 באורחא – והיה רגיל ללכת שלשה חדשים בדרך לבית המדרש,
 45 וחד יומא כבי רב – ויום אחד בלבד היה לומד בבית המדרש, שהיה
 46 יוצא מביתו לאחר חג הפסח, והולך שלשה חדשים, ולומד יום
 47 אחד, ומיד היה יוצא בחזרה לביתו, כדי לשמח את אשתו בחג
 48 הסוכות. והיו קרוי ליה רבנן – והיו קוראים לו בני הישיבה 'בר בי
 49 רב דחד יומא' – תלמיד הבא ללמוד בבית המדרש יום אחד. הלש
 50 דעתיה – חלשה דעתו על שקראו לו כן, וקרי אנפשיה – קרא על
 51 עצמו את הפסוק (איוב יב ד) 'שחק לרעהו אהיה וגו' קרא לאלוה
 52 ויענהו, כלומר הקב"ה יענה אותי מצער הקנטותם. אמר ליה רבי
 53 יוחנן לרב אידי, פמטותא מינה, לא תעניש להו רבנן – בבקשה ממך,
 54 אל תקפיד על החכמים שקראו לך כך, כדי שלא יענשו.
 55 לאחר מכן נפק – יצא רבי יוחנן לבי מדרשא – לבית המדרש, ודרש
 56 את הפסוק (ישעיה נח א) 'ואותי יום יום ידרשון ודעת דרבי יחפצון,
 57 שיש לתמוה, וכי פיוס דורשין אותה וכלילה אין דורשין אותה, והלא
 58 גם בלילה חייבים ללמוד תורה. אלא לומר לה, שכל העוסק בתורה
 59 אפילו יום אחד בשנה, מעלה עליו הכתוב כאילו עסק בתורה כל
 60 השנה כולה. וכן הוא במדת פורענות, שמי שחוטא אפילו יום אחד
 61 בשנה, מעלה עליו הכתוב כאילו חטא כל השנה, דרתיב – שנאמר
 62 (במדבר יד לד) בפרשת המרגלים, 'במקסר הימים אשר תרתם את
 63 הארץ ארבעים יום, יום לשנה יום לשנה תשא את עונותיכם
 64 ארבעים שנה, שגזר הקב"ה על בני ישראל שישארו במדבר
 65 ארבעים שנה, כנגד מספר הימים שרתו המרגלים את הארץ. ויש
 66 לתמוה, וכי ארבעים שנה חטאו המרגלים, והלא ארבעים יום חטאו,
 67 ומדוע נגזר עליהם להישאר במדבר ארבעים שנה. אלא לומר לה,
 68 שכל העובר עבירה אפילו יום אחד בשנה, מעלה עליו הכתוב כאילו
 69 עבר כל השנה כולה.
 70 שנינו במשנה (לעיל ב:) אי יהו קטן שאינו חייב בראייה, כל שאינו
 71 יכול לרבוט על כתפו של אביו ולעלות מירושלים לחר הבית, דברי
 72 בית שמאי. ובית הלל אומרים, כל שאינו יכול לאחוז בידו של
 73 אביו ולעלות מירושלים לחר הבית.
 74 מקשה הגמרא: מתקנה לה – הקשה על כך רבי יורא,

1 הגמרא מביאה ברייתא בענין זה: והו רבנן, יש שלשה שהקדוש
 2 ברוך הוא בוכה עליהן בכל יום, על מי שאפשר לו לעסוק בתורה
 3 ואינו עוסק בה, ועל מי שאי אפשר לו לעסוק בתורה ועוסק בה, ועל
 4 פורנס – ממונה על הציבור המתנאה על הצבור בחינם.
 5 הגמרא מביאה מעשה מעניני החורבן: רבי היה נקיט ספר קינות –
 6 החזיק בידו מגילת איכה, שירמיהו מקונן בה על חורבן הבית, וקא
 7 קרי בגייה – והיה קורא בה. כי מטא להאי פסוקא – כאשר הגיע
 8 לפסוק (איכה ב א) 'השליך משמים ארץ תפארת ישראל, נפל מן ידיה
 9 – נפל הספר מידיו. אמר, כמה גדולה נפילה זו של ישראל שהיא
 10 מהשמים לארץ, כנפילה מאינרא רם לבירא עמיקתא – מגג גבוה
 11 לבור עמוק.
 12 רבי רבי חייה הו שקלי ואולי באורחא – היו הולכים בדרך. כי מטו
 13 להווא פתא – כשהגיעו לעיר אחת, אמרי – שאלו את אנשי
 14 המקום, איכא צורפא מרבנן קבא – האם יש כאן תלמיד חכם, שאם
 15 כן גייל וניקביל אפיה – נלך ונקביל פניו. אמרי – השיבו להם אנשי
 16 העיר, איכא צורפא מרבנן קבא – אכן, יש כאן תלמיד חכם, ומאור
 17 עיניו הוא – עיוור הוא. אמר ליה רבי חייה לרבי, תיב את – שב
 18 אתה במקומך, ולא תולול כבודך נשיאותך לטרוח להקביל את
 19 פניו, אלא אויל אמא ואקביל אפיה – אלך אני לבדי ואקביל פניו.
 20 ולא הסכים רבי, אלא תקפיה ואול בהריה – הכריח את רבי חייה
 21 והלך עימו. כי הווי מופתרי מיניה – כשנטלו רשות מאותו תלמיד
 22 חכם ללכת לדרבם, אמר להו – בירך אותם, כשם שאתם הקבלתם
 23 פנים הנראים ואינו רואין, שהרי עיוור נראה ואינו רואה, כך תזכו
 24 להקביל פנים הנראים ואינו נראין, כלומר תזכו להקביל את פני
 25 השכינה שהיא רואה ואינה נראית. אמר ליה רבי חייה, איכו
 26 השתא – אילו לא הייתי כאן עכשיו, שהייתי שומע לך שלא לבוא
 27 עמך, מנעתן מהאי בירכתא – היית מונע ממני ברכה זו.
 28 אמרו ליה רבי ורבי חייה לאותו תלמיד חכם, מפאן שמינעא לך –
 29 ממי שמעת דבר זה, שכל כך גדולה הקבלת פני חכמים, עד
 30 שהמקביל פניהם וזכה להקביל פני שכינה. השיב להם: מפסקיה
 31 דרבי יעקב שמינע לי – ממשנתו של רבי יעקב שמעתי כך. ודרבי
 32 יעקב איש פטר חיטייא – ממקום הנקרא 'כפר חיטים', הוה מקביל
 33 אפיה דרביה כל יומא – היה מקביל פני רבו כל יום. כי קש – כאשר
 34 הזקין רבי יעקב, אמר ליה רבו, לא נצטער מר – לא יטרח מר ויצער
 35 את עצמו כדי להקביל פני, דלא יביל מר – שהרי אינך יכול לבוא
 36 אלי בכל יום כמו בעבר. אמר ליה רבי יעקב, מי וזטר מאי דרתיב
 37 פהו פרבנן – וכי דבר קטן הוא מה שנאמר (תהלים מט יא) על היראה